

Poliisin ja sosiaalityön yhteistoiminta väkivaltarikosten ennaltaehkäisyssä

15–17-vuotiaiden tekemät väkivaltarikokset Salon alueella

Alisa Moisander

02/2024

TIIVISTELMÄ

Alisa Moisander: Poliisin ja sosiaalityön yhteistoiminta väkivaltarikosten ennaltaehkäisyssä - 15–17-vuotiaiden tekemät väkivaltarikokset Salon alueella

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Pekka Björk

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tiivistelmä

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia, kuinka poliisin ja sosiaalityön viranomaisyhteistyö Salon alueella toimii, ja mitä siinä voisi kehittää. Näkökulmaksi valikoitui 15–17-vuotiaiden tekemät väkivaltarikokset ja etenkin niiden ennaltaehkäisy moniviranomaisesti. Alueena opinnäytetyössä käsitellään Salon aluetta.

Tutkimus on toteutettu laadullisella tutkimusmenetelmällä haastattelemalla kolmea sosiaalityöntekijää Salon alueelta. Tavoitteena työllä on saada haastateltavilta näkemyksiä nykyiseen viranomaisyhteistyöhön, nuorisorikollisuuden syihin ja mahdolliseen tulevaisuuden yhteistoimintaan ennaltaehkäisytarkoituksessa. Osa haastatteluista toteutettiin haastateltavan työpaikalla, ja osa etäkokouksena Teams-sovelluksella.

Haastattelujen perusteella voidaan todeta, että nuorison väkivaltaiselle käytökselle on monia eri syitä. Tärkeimpinä niistä haastateltavat pitivät sosiaalisesta mediasta mallintamista, kaveriporukassa tehtyjä rikoksia, jengi- ja väkivaltakulttuurin ihannoitua, sekä kasvatuksen ja huonojen perheolojen vaikutusta. Haastateltavat kertoivat Salon alueella olevan jonkin verran yhteistyötä poliisin ja sosiaalitoimen välillä rikosten ennalta ehkäisemiseksi, esimerkiksi Ankkuritiimin osalta. Haastateltavat kuitenkin olivat sitä mieltä, että paremmin toisensa tuntemalla, matalan kynnyksen yhteydenottomahdollisuuksilla sekä uusilla ennalta estävillä toiminnoilla ja projekteilla olisi ennalta estävää toimintaa mahdollista parantaa merkittävästi.

Sivumäärä: 34

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 02/2024

Avainsanat: nuorisorikollisuus, väkivaltarikokset, ennaltaehkäisy, viranomaisyhteistyö

ABSTRACT

Alisa Moisander: Police and social work authorities' cooperation for preventing violent crimes – violent crimes made by 15–17-year-olds at Salo area.

Type of thesis: Research-based thesis

Publicity: Public

Supervisor: Pekka Björk

Degree: Bachelor of police services

Abstract

The objective of this thesis is to examine how the collaboration between the police and social work authorities functions in the Salo area and what could be improved. The focus chosen is on acts of violence committed by 15–17-year-olds and, especially, their prevention through multi-agency co-operation. The study area in the thesis is the Salo area.

The research is conducted using a qualitative research method by interviewing three social workers from the Salo area. I wanted to gather their views on the current collaboration between authorities, the reasons for youth criminality, and potential future cooperation in preventive purposes. Some of the interviews were conducted at the interviewees' workplaces, and some were conducted through remote meetings using the Teams application.

Based on the interviews, it can be concluded that there are various reasons for the violent behavior of young people. The interviewees considered social media modeling, crimes committed in peer groups, glorification of gang and violence culture, as well as the influence of upbringing and poor family conditions as the most significant factors. The interviewees mentioned some cooperation between the police and social services in the Salo area for preventing crimes, such as Ankkuri teams. However, the interviewees were of the opinion that by getting to know each other better, having low-threshold contact opportunities, and implementing new preventive activities and projects, preventive measures could be significantly improved.

(Translated with ChatGPT. / Käännös toteutettu ChatGPT:n avulla.)

Pages: 34

Month and year of review: 02/2024

Keywords: Juvenile criminality, violent crimes, prevention, cooperation between authorities

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
1.1 Johdatus aiheeseen	1
1.2 Tutkimuskysymykset	2
1.3 Tutkimusmenetelmät	3
1.4 Aiemmat tutkimukset	3
1.5 Työn rakenne ja tutkimusaineisto	5
2 VÄKIVALTARIKOKSET	6
2.1 Keskeiset käsitteet.....	6
2.2 Muita aiheeseen liittyviä käsitteitä.....	8
2.2.1 Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset	8
2.2.2 Salon alue.....	8
2.2.3 Moniviranomaisyhteistyö	9
3 LAPSEN TUNNE-ELÄMÄN KEHITYSVAIHEITA.....	9
3.1 Lapsen aggressiivisuus	10
3.2 Kasvatuksen merkitys lapsen aggressiossa.....	10
3.3 Kaveripiirin ja nykuteknologian merkitys lapsen aggressiossa	11
3.4 Ennaltaehkäisyn ja rikosentorjunnan merkitys	12
4 TILASTOJA.....	13
4.1 Väkivaltarikokset, koko Suomi	13
4.2 Väkivaltarikokset kaupungeittain.....	14
4.3 Väkivallan uhan yleisyys nuorten kokemana.....	15
4.4 Nuorisorikollisuutta pienellä paikkakunnalla.....	16
5 SOSIAALITYÖNTEKIJÖIDEN HAASTATTELUT	17
5.1 Haastateltavien näkemykset rikollisuuden syistä ja taustatekijöistä	17
5.2 Salon alueen toimet nuorisorikollisuuden ennaltaehkäisemiseksi	20
5.3 Toiveita ja ajatuksia viranomaisyhteistyön kehittämiseksi	21
6 TULOKSET.....	23
6.1 Nuorten väkivaltainen käytös nykypäivänä	23

6.2 Nuorisirikollisuus ja sen ennalta estäminen Salon alueella	24
6.3 Nykyinen viranomaisyhteistyö, ja toiveet jatkoon	25
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	25
7.1 Mistä nuorten lisääntynyt väkivaltainen käytös johtuu nykypäivänä?	25
7.2 Minkälaista väkivaltarikollisuutta Salon alueella esiintyy?	26
7.3 Millaista yhteistyötä sosiaaliviranomaisilla ja poliisilla on tällä hetkellä Salon alueella?	26
8 POHDINTA	27
8.1 Pohdintaa opinnäytetyöstä	27
8.2 Työn onnistuminen	27
8.3 Tutkimuksen luotettavuus	28
LÄHTEET	30
LIITE 1	33
LIITE 2	34

1 JOHDANTO

1.1 Johdatus aiheeseen

Nuorisrikollisuus, tässä opinnäytetyössä 15–17-vuotiaiden tekemät väkivaltarikokset, ovat yhteiskunnallisesti hyvin tärkeä, mutta kuohuttava aihe. Nuoria pidetään yhteiskunnan toivoina ja tulevaisuuden rakentajina, jonka vuoksi kasvaneet nuorten rikostilastot aiheuttavat ymmärrettävästi huolta tulevaisuudesta, sekä siitä, kasvaako nykypäivän nuorista yhteiskuntakelpoisia kansalaisia, vai voaako yhä useampi rikoksen polulle.

Opinnäytetyön aihe on poliisin ja sosiaalityön yhteistoiminta väkivaltarikosten ennaltaehkäisyssä - 15–17-vuotiaiden tekemät väkivaltarikokset Salon alueella. Tutkimuksessa on ennalta estävän näkökulma, koska tavoitteena on löytää ratkaisuja siihen, kuinka nuorten pahoinvointia voitaisiin vähentää ja näin estää heidän ajautumistaan rikolliseen toimintaan. Tutkimukseen haastatellaan sosiaalityön asiantuntijoita, jotta voidaan saada heidän näkemyksiään ennalta estäviin ratkaisuihin. Työn tavoitteena on tuoda poliisiorganisaation tietoon sosiaalityön toiveita ja käytäntöjä, jotta yhteistyö sujuu mahdollisimman mutkattomasti. Kun yhteistyö sosiaalityön ja poliisin välillä on mutkaton, voimme auttaa nuoria parhaalla mahdollisella tavalla.

Tutkimuksen kohderyhmäksi on rajattu aikuisuuden kynnyksellä olevat 15–17-vuotiaat nuoret. Tutkimus tehdään alaikäisistä, mutta kuitenkin niin, ettei mukaan lasketa rikollisiin tekoihin epäiltyjä alle 15-vuotiaita. Rajaus on selkeä myös siksi, että kyseinen ikähaarukka on aiheuttanut viime aikoina ongelmia juuri Salon alueella, jonka vuoksi heidän toimintaansa sekä ratkaisuja ongelmakohtiin olisi tärkeää pohtia.

Laajempänä kokonaisuutena opinnäytetyössä voitaisiin pitää nuorten tekemiä rikoksia ylipäätään. Ymmärrettävää toki on, etteivät näpistys tai pahoinpitely ole tekoina kovinkaan läheisesti verrattavissa, mutta osittain ainakin nuorten tekemien rikosten takana on suhteellisen samantapaisia syitä, jonka vuoksi myös ratkaisuja voidaan verrata ainakin jossain suhteessa. Nuorten pahoinvointi voi näyttäytyä ulospäin erilaisilla tavoilla, mutta juurisyiden löytäminen ja niihin puuttuminen on avainasemassa, jotta pystymme estämään nuorten tekemiä rikoksia.

Tutkimuksessa halutaan saada ratkaisuja nykypäivän nuorten ongelmakäytökseen ja rikolliselle ”polulle” ajautumiseen. Tutkimuksessa pyritään selvittämään, mistä nykypäivän yhä kasvavissa määrin olevat ongelmat ja väkivaltaisuus johtuvat. Jonkun verran voi arvailla uutisissa pyörineistä otsikoista ja muunkin yleisen keskustelun perusteella, mutta en ole koskaan selvittänyt asiaa oikeasti tietopohjaisesti ja luotettavista lähteistä. Etenkin minua kiinnostaa eri asiantuntijoiden ratkaisut

asiaan, jotta voin itse, ja opinnäytetyön kautta myös muut, kehittää osaamista poliisin työssä nuorten kanssa toimiessa. Tarkoituksena on antaa sosiaalitoimelle mahdollisuuden avata omaa perspektiiviään, jotta poliisin ja muidenkin viranomaisten on helpompi ymmärtää sosiaalityöntekijöiden ratkaisua, sekä toimimaan sosiaalityön apuna mahdollisimman tehokkaasti. Samalla tavoitteena on antaa myös muille nuorten kanssa toimiville henkilöille kuin poliisille, työkaluja nuorten kanssa toimimiselle.

1.2 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyössä pyritään löytämään vastauksen seuraaviin kysymyksiin:

1. Mistä nuorten lisääntynyt väkivaltainen käytös johtuu nykypäivänä?

- Kuinka lapsuuden kehitys sekä kasvatus, ystäväpiiri, nykuteknologia, ja niiden häiriöt vaikuttavat nuoren toimintaan myöhemmällä iällä?
- Missä vaiheessa lapsen poikkeavaan käytökseen puuttuminen on tärkeintä? Minkä ikäisenä tärkeimmän puuttumisen vaihe yleensä alkaa?

2. Minkälaista väkivaltarikollisuutta Salon alueella esiintyy?

- Millä tavoin Salossa pyritään ennalta estämään nuorten tekemiä rikoksia sosiaalityön näkökulmasta?

3. Millaista yhteistyötä sosiaaliviranomaisilla ja poliisilla on tällä hetkellä Salon alueella?

- Millaisia toimia sosiaalityöntekijät toivovat toisilta viranomaisilta, etenkin poliisilta, ja muilta nuorten kanssa työskenteleviltä tahoilta nuorten tekemien väkivaltarikosten ennaltaehkäisemiseksi?

Tavoitteena tutkimuksella on löytää ratkaisuja moniammatillisten toimijoiden näkökulmien avulla yllä mainittuihin kysymyksiin, koska nuorten lisääntynyt väkivaltaisuus vaikuttaa kaikkiin ihmisiin. Niihin vastauksien löytäminen ja positiivisen vaikutuksen saaminen lisää mahdollisuutta siihen, että nuorista tulee rikollisten sijaan "kunnan kansalaisia". Tämä osaltaan siis vähentäisi tulevaisuudessa rikosten määrää ja edistäisi osaltaan yhteiskuntarauhaa.

Tutkimuskysymys on keskitetty rikollisuuden taustatekijöihin, nykyisiin väkivaltatapauksiin ja niiden ennaltaehkäisyyn, sekä toiveisiin viranomaisyhteistyöstä. Taustatekijöitä on tärkeä pohtia, koska taustasyöt tuntemalla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla puuttua niihin, jotta rikoskierre tai häiriökäytös saadaan katkaistua. Tämänhetkiseen väkivaltatilanteeseen ja sosiaalitoimen nykyisiin toi-

miin on hyvä keskittyä, jotta tiedetään toimien tarve, sekä se, ettei tehdä jo tekeillä olevaa työtä turhaan. Sosiaalitoimen toiveet muille viranomaisille ovat koko työn pääpointti, jotta voidaan antaa sosiaalityöntekijöille mahdollisuus tuoda esille, miten heidän mielestään voitaisiin suorittaa parasta mahdollista yhteistyötä nuorten väkivallantekijöiden kanssa toimiessa.

1.3 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyö on toteutettu laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Petra Anttila mainitsi opinnäytetyössään *Espoon 15–17-vuotiaiden huumausaine- ja ryöstörikokset: kriminologinen näkökulma ennalta ehkäisyyn* (2020), että kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä on toimivin silloin, kun tutkimuksen tarkoituksena on paljastaa tosiasioita, enemmän kuin todentaa jo olemassa olevia väitteitä. (Anttila, 4). Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä valikoitui nimenomaan tavoitteesta saada selville asiantuntijoiden mielipiteitä ja ajatuksia. Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä sopisi aiheeseen huonosti, sillä tarkoitus ei ole esimerkiksi todentaa rikosmääriä tilastoina, vaan saada nimenomaan haastateltavien subjektiivisia kokemuksia, jotka saattavat erota toisistaan suuresti. Lisäksi kyseiset rikosmäärät tuskin olisivat riittävän suuret määrällisen tutkimuksen toteuttamiseen.

Haastattelun toteuttaminen on tutkimusmenetelmä, jolla voidaan kerätä empiiristä tietoa. Opinnäytetyö toteutetaan teemahaastatteluna. Ahtijaisen, Airaksinen ja Hirvosen opinnäytetyössä *Teemahaastattelu kokemusten tutkimisessa, esimerkkinä naisten kokemuksia kohdunkaulasyövän solumuutoksista* (2009) kerrotaan teemahaastattelun olevan strukturoitua haastattelua väljempi haastattelumuoto. Strukturoitu haastattelu sisältää tarkat kysymykset haastateltavalle. Teemahaastattelun taas suunnitellaan etukäteen laajemmat teemat, joista haastattelussa puhutaan. Teema-alueet ovat siis tiedossa, mutta tarkempi kysymysten muoto puuttuu. (Ahtijainen, Airaksinen & Hirvonen 2009, 6). Teemahaastattelu on hyvä valinta silloin, kun halutaan saada haastateltavien ajatusmaailma, kokemukset ja näkemykset esille vastauksissa. Teemahaastattelu on sopivin vaihtoehto, koska opinnäytetyön tutkimus perustuu pääasiassa juuri näille asiantuntijoiden kertomuksille. Lisäksi aiheesta olisi vaikea rajata kovin tarkkoja kysymyksiä rajaamatta mitään ajatusmallia vahingossa pois. Laajempina keskustelukokonaisuuksina haastatteluissa käytetään tutkimuskysymyksiä.

1.4 Aiemmat tutkimukset

Anu Loponen on tehnyt opinnäytetyönsä *Ankkuritoiminta Salossa – Moniviranomaisyhteistyötä parhaimmillaan* vuonna 2020. Tämä opinnäytetyö on lähellä tätä työtä niin maantieteellisesti, kuin pelkän aiheenkin vuoksi. Loposen työstä oli saatavilla muutamia hyviä ajatuksia. Oli myös hauska huomata yhteneväisyyttä vastausten sisällöissä. Loposen työ keskittyi kuitenkin nimenomaan Ankkuritoimintaan, kun tämä vain sivusi sitä. Tämä opinnäytetyö antoi laajemmin sanavallan vain sosiaalipuolelle, ja heidän toiveilleen, kuin Loposen työ. Loposen työn mukaan Ankkuritiimin toiminta

Salossa on hyvällä tasolla, mutta kehitettävää olisi esimerkiksi parantamalla työnohjausta ja järjestämällä koulutuspäiviä (Loponen 2020, 32).

Ronnie Holmbergin opinnäytetyössä *Poliisin ja lastensuojelun välisen yhteistyön kehittäminen Espoossa* liippaa myös omaa aihettani läheltä. Alueena Espoo on kovin erilainen, mutta idea opinnäytetyössä on hyvin samanlainen, poliisin ja jonkin muun toimijan yhteistyön parantaminen lasten ja nuorten etuja ajaen. Holmberg totesi opinnäytetyössään yhteistyön toimivan pääasiassa hyvin, mutta toimijat olivat hieman paikoitellen tietämättömiä toisistaan (Holmberg 2022, 31). Opinnäytetyö vastasi tätä työtä myös siinä, että tiedonvaihtoa ja kommunikaatiota toivottiin enemmän (Holmberg 2022, 31).

Antti Ikonen ”*Kop, kop, hei, meil oli tällänen keikka*”, *Poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyö* opinnäytetyö käsitteli sosiaalipäivystyksen ja poliisin yhteistyötä Päijät-Hämeen alueella. Opinnäytetyö vastasi tätä työtä tutkimusmenetelmienkin osalta, ja aihe hyvin lähellä. Ikonen työssä keskityttiin kuitenkin nimenomaan sosiaalipäivystyksen toimintaan. Ikonen opinnäytetyön mukaan yhteistyö Päijät-Hämeen alueella on poikkeuksellisen hyvää, ja sosiaalipäivystyksen sijaitseminen poliisiaseamalla oli avainasemassa (Ikonen 2019, 33).

Viivi Keikkalan opinnäytetyön *Kouluväkivaltilanteiden selvittämisen toimintamallit yläkoulussa* tavoitteena oli selvittää, mitä toimintamalleja yläkouluilla on kouluväkivaltatapausten selvittämiseen (Keikkala 2018, 2). Keikkalan aiheen ajatus on lähellä tämän opinnäytetyön ajatusta, koska siinä pohditaan nuorten tekemien rikosten syitä ja seurauksia. Keikkalan mukaan olennaista kouluväkivallan selvittämisessä on aktiivisen toiminnan lopettaminen, osapuolten puhuttamien ja huoltajien tiedottaminen (Keikkala 2018, 45). Keikkalan mukaan vakavista tilanteista tehdään rikos- ja lastensuojeluilmoitus (Keikkala 2018, 46). Tilanteen kehittymistä seurataan myös koulun puolesta (Keikkala 2018, 46).

Senni Pullin *Sosiaalityöntekijöiden näkemyksiä poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyöstä kiireellisissä lastensuojelun asiakastilanteissa Länsi-Uudellamaalla* opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa sosiaalityöntekijöiden näkemyksiä yhteistyöstä poliisin kanssa, sekä siitä, mitä he yhteistyössä arvostavat, ja ovatko roolit ja toimintamallit riittävän selkeitä (Pulli 2023, 1). Tavoitteet Pullin työssä ovat hyvinkin samanlaiset tähän opinnäytetyöhön verrattuna. Aihe sijoittuu kuitenkin Länsi-Uudellemaalle, sekä kiireellisiin lastensuojelun asiakastilanteisiin. Pullin mukaan yhteistyössä arvostettiin sitä, että mahdollistetaan toisen viranomaisen toiminta, esimerkiksi poliisin tarvittaessa voimakeinoja käyttämällä avustaa sosiaalitoimea (Pulli 2023, 25). Pulli mainitsi kehityskohteina toisen viranomaisen toimintamallien tuntemisen ja resurssien parantamisen (Pulli 2023, 25).

Aleksandr Stepanovin opinnäytetyö *Vaikuttavuustutkimus Hämeenlinnan moniammatillisen Ankuri-tiimin intervention vaikutuksesta 15–17-vuotiaiden nuorten rikoskäyttäytymiseen ja sen tulokset*

olivat erittäin kiinnostavia. Tässä opinnäytetyössä tutkittiin enemmänkin poliisin ja sosiaalityön toimenpiteitä ja tavoitteita, kun taas Stepanov tutki näiden toimien vaikutusta ja tuloksia. Stepanov tutki ilmiötä koeryhmän ja vertailuryhmän avulla määrällisenä tutkimuksena (Stepanov 2017, 18). Stepanovin mukaan tutkimustulosten perusteella Ankkuritoiminnalla pystytään ehkäisemään ennalta nuorten rikosten uusimista paremmin kuin tavanomaisessa esitutkintaprosessissa tai sakko-menettelyssä (Stepanov 2017, 28).

Tutkimusta on aiheeseen liittyen runsaasti, ja opinnäytetöitä on tehty paljon. On hienoa huomata, että nuorten asioihin halutaan tarttua, ja ne koetaan tärkeinä. Opinnäytetöistä on myös huomattavissa, että ilmiöön aletaan herätä valtakunnallisesti, ja muutosta halutaan saada aikaan. Myös tutkimusten materiaali on ollut kattavaa, ja tietoa on ollut saatavilla hyvin.

1.5 Työn rakenne ja tutkimusaineisto

Johdantoluvun 1 jälkeen, luvussa 2 on tietopohjaa tärkeistä aiheisiin liittyvistä termeistä. Luvussa 2 avataan muutamia väkivaltarikostermistöjä, sekä muita aiheeseen liittyen olennaisia termejä. Näiden tarkoituksena on pohjustaa lukijaa ennen itse haastatteluihin uppoutumista.

Tutkimuksen tietopohjana luvussa 3 on käytetty tietokirjallisuutta lasten aggressiivisuuteen, kasvatukseen ja kaveripiiriin liittyen. Kyseinen tietokirjallisuus valikoitui kirjastosta ja netistä aiheeseen liittyvistä kirjoista, joista oli saatavilla tietopohjaa kyseiselle aiheelle. Tässä luvussa käsiteltiin myös nuorisoriikosten syitä ja joitain faktoja myös yleisesti rikosten ennalta estämisestä, ja nykyisistä ennalta estävistä toiminnoista.

Luvussa 4 on avattu hieman tilastoja, jotka kuvaavat 15–17-vuotiaiden tekemiä henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia sekä koko maan tasolla, että muutamassa Lounais-Suomen alueella sijaitsevassa kaupungissa, verrattuna työssäni käsiteltyyn Salon alueeseen. Luvussa 4 on käsitelty myös muutamia artikkeleita, joissa tuotiin esiin nykyajan rikostilastoja tai niihin muuten liittyviä seikkoja.

Tutkimuksen pääsisältö tulee sosiaalityöntekijöiden haastatteluista: ammattilaisten näkökulmista juuri poliisin ja sosiaalityön yhteistoiminnan kehittämiseksi. Opinnäytetyöhön on haastateltu kolmea nuorten kanssa työskentelevää sosiaalityöntekijää, jotta on saatu laajempi kuvan siitä, millaista työtä he tekevät, ja mitä he poliisilta toivovat. Haastattelut käsitellään kokonaan luvussa 5.

Luvussa 6 käsitellään keskeiset havainnot ja näkemykset aineistoista. Luvussa 7 keskitytään avaamaan aineiston avulla saatuja vastauksia tutkimuskysymyksiin, ja luku 8 pitää sisällään pohdintaa työn tekemisestä, sen onnistumisesta ja luotettavuudesta.

2 VÄKIVALTARIKOKSET

Luvussa käsitellään väkivaltarikoksiin liittyviä termejä tarkemmin. Kaikkia väkivaltarikoksiin liittyviä termejä ei ole avattu, vaan opinnäytetyöhön on valittu keskeisimpiä niistä nuorten rikostentekijöiden tapauksiin liittyen. Luvussa käsitellään myös muita termejä, jotka ovat tärkeitä opinnäytetyön ymmärtämiseksi.

2.1 Keskeiset käsitteet

Termi ”väkivaltarikokset” pitää sisällään useamman eri rikosnimikkeen. Rikosnimikkeiden sisältö voi vaihdella jonkin verran, mutta yksi asia pätee niihin kaikkiin – kaikki väkivaltarikokset liittyvät terveyden vahingoittamiseen tai sillä uhkaamiseen. Väkivaltarikoksia on lievästä törkeään. Väkivaltarikokset avataan Rikoslain (1889/39) 21 luvussa: *henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista*. Alla Rikoslain tarkat määritelmät muutamille rikosnimikkeille, joita nykypäivänä esiintyy jonkin verran nuorten keskuudessa.

RL 21:7 Lievä pahoinpitely

”Jos pahoinpitely, huomioon ottaen väkivallan, ruumiillisen koskemattomuuden loukkauksen tai terveyden vahingoittamisen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikosentekijä on tuomittava lievästä pahoinpitelystä sakkoon.” (RL 21:7).

RL 21:8 Kuolemantuottamus

”Joka huolimattomuudellaan aiheuttaa toisen kuoleman, on tuomittava kuolemantuottamuksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.” (RL 21:8).

Korkeimman oikeuden ratkaisu KKO: 2019:29 selventää mielestäni hyvin kuolemantuottamusta ja antaa siitä esimerkin. Ratkaisussa vastaaja oli yllättäen lyönyt asianomistajaa kasvoihin, jolloin tämä oli iskun voimasta kaatunut ja lyönyt pänsä asfalttiin. Asianomistaja oli menehtynyt kallon sisäisiin vammoihin. Korkein oikeus totesi, että *”arvioitaessa törkeän kuolemantuottamuksen moitittavuutta on kiinnitettävä huomiota muun muassa tekijän menettelyn vaarallisuuteen, seurauksen todennäköisyyden asteeseen sekä tekijän tietoisuuteen kyseisistä seikoista. Pahoinpitelyn moitittavuutta arvioitaessa on puolestaan kiinnitettävä huomiota ruumiillisen koskemattomuuden loukkauksen asteeseen, käytetyn väkivallan laatuun ja määrään, teolla aiheutetun vaaran tai seurauksen vakavuuteen sekä tekotapaan ja -välineeseen.” (KKO: 2019:29).* Vaikka kyseisessä tapauksessa käsitellään törkeää tekemuotoa, pätee arviointi menettelyn vaarallisuudesta, seurauksen todennäköisyydestä sekä tekijän tietoisuudesta myös perusmuotoiseen kuolemantuottamukseen.

RL 21:12 Tappeluun osallistuminen

”Joka ruumiillista väkivaltaa tekemällä tai muulla teolla osallistuu tappeluun tai hyökkäykseen, johon useat ottavat osaa ja jossa joku surmataa tai jollekulle tahallaan aiheutetaan vaikea ruumiinvamma tai vakava sairaus, on tuomittava, jos hänen oli syytä varoa tällaisen seurauksen aiheutuvan tappelusta tai hyökkäyksestä, tappeluun osallistumisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.” (RL 21:12)

RL 21:5 Pahoinpitely

Joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan, on tuomittava pahoinpitelystä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Yritys on rangaistava. (RL 21:5).

RL 21:6 Törkeä pahoinpitely

”Jos pahoinpitelyssä

1) aiheutetaan toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila,

2) rikos tehdään erityisen raa’alla tai julmalla tavalla tai

3) käytetään ampuma- tai teräasetta taikka muuta niihin rinnastettavaa hengenvaarallista välinettä

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtyjä on tuomittava törkeästä pahoinpitelystä vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.” (RL 21:6).

Korkeimman oikeuden ratkaisussa KKO: 2022:80 käsiteltiin pahoinpitelyn ja törkeän pahoinpitelyn rajanvetoa. Ratkaisussa vastaaja valitti Hovioikeuden tuomiosta, koska hän ei katsonut aiheuttaneensa asianomistajalle törkeän pahoinpitelyn vaatimaa vaikeaa ruumiinvammaa. Korkein oikeus kuitenkin totesi, niin kuin myös Hovioikeus, että ”*Rikoslain 21 luvun muuttamista koskeneessa hallituksen esityksessä (HE 68/1966 vp) esitettiin, että vaikea ruumiinvamma määriteltäisiin jatkossa seuraavasti: Vaikealla ruumiinvammalla tarkoitetaan puhekyvyn, näön tai kuulon menettämistä tai huomattavaa heikkenemistä, muuta vaikeaa vikaa tai ruumiinvirhettä, raskauden keskeytymistä naisen tahtomatta, pysyväistä tai pitkäaikaista vaikeaa terveydenhaittaa, haavaa tai tautia, joka on aiheuttanut*

hengenvaaran tahi jota kokemuksen mukaan on pidettävä luonteeltaan hengenvaarallisena, taikka muuta näihin rinnastettavaa ruumiin tahi ruumiillisen tai henkisen terveyden vahingoittumista.”. Korkein oikeus totesi, että asianomistajalle lyömisestä ja potkimisesta aiheutuneet vammat: 9 murtunutta kylkiluuta, kallonmurtuma, 7 senttimetriä pitkä haava, murtumia selkärangassa, sekä laajoja mustelmia ja nirhaumia ympäri kehoa, voitiin luokitella vaikeaksi ruumiinvammaksi. (KKO: 2022:80).

RL 21:1 Tappo

”Joka tappaa toisen, on tuomittava taposta vankeuteen määrääjäksi, vähintään kahdeksaksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.” (RL 21:1)

RL 21:3 Surma

”Jos tappo, huomioon ottaen rikoksen poikkeukselliset olosuhteet, rikoksentekijän vaikuttimet tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen lieventävien asianhaarojen vallitessa tehty, rikoksentekijä on tuomittava surmasta vankeuteen vähintään neljäksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.” (RL 21:3).

2.2 Muita aiheeseen liittyviä käsitteitä

Luvussa käsitellään muutamia käsitteitä, joita opinnäytetyössä tuodaan esille useaan otteen. Kyseisten käsitteiden ymmärtäminen ja avaaminen on tärkeää opinnäytetyön ymmärtämiseksi.

2.2.1 Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset

Rikoslain 21 luku sisältää säännökset henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista. Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset -termi pitää sisällään erilaisia tekoja, joissa yhteistä on toisen hengen tai terveyden vaarantaminen. Näiden tekojen lainvastaisuus pohjautuu ihmisten perusoikeuksiin, oikeuteen henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja turvallisuuteen, sekä henkilön oikeuteen elämään. (Minilex.fi).

2.2.2 Salon alue

Salon kaupungin nettisivujen mukaan Salo on Varsinais-Suomen alueella sijaitseva noin 51 000 asukkaan kaupunki, joka yhdistyi yhdeksän muun ympäröivän kunnan kanssa vuonna 2009. Tällöin Saloon liittyivät Halikko, Kuusjoki, Pertteli, Muurla, Perniö, Särkisalo, Kisko, Kiikala ja Suomensjärvi,

ja aluetta alettiin kutsua Salon kaupungiksi. Salo sijaitsee hyvien yhteyksien päässä Helsinki-Turku moottoritien varrella, matkan ollessa Turkuun 50 km ja Helsinkiin 115 km. (Salo.fi).

Salo kuuluu Lounais-Suomen poliisilaitokseen, ja Salon keskustassa sijaitsee oma poliisiasema. Salon poliisiaseman alueeseen kuuluu edellä mainittujen Salon kaupungin alueiden lisäksi myös Somero ja Kemiönsaari. Alue on siis maantieteellisesti todella laaja, pinta-alaltaan 2168 km². (Salo.fi).

2.2.3 Moniviranomaisyhteistyö

Hallintolain 434/2003 toisen luvun 10 §:n mukaan: ” Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa ja asian vaatimassa laajuudessa avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä hallintotehtävän hoitamisessa sekä muutoinkin pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä.

Viranomaisten välisestä virka-avusta säädetään erikseen.” (HL 10§).

Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisu *Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kuvaamana* kuvaa hyvällä tavalla moniammatillista yhteistyötä. Julkaisun mukaan moniammatillinen yhteistyö tarkoittaa sitä, kun ryhmä erilaisen koulutustaustan omaavia ihmisiä työskentelevät yhdessä tietyssä työtehtävässä. Tämän yhteistyön tavoitteena on ratkaista asiakkaan ongelmia, jotka saattavat olla liian hankalia yhden ammattiryhmän näkökulmasta. (Sandström, Keiski-Turunen, Hassila, Aunola & Alahuhta 2018, 1).

Moniviranomaisyhteistyö ja moniammatillinen yhteistyö ovat siis hyvin lähellä toisiaan, ainoana erona se, että moniviranomaisyhteistyössä osalliset viranomaisia, moniammatillisessa yhteistyössä kaikki eivät välttämättä ole. Tavoite on kuitenkin sama: avustetaan toista ammattiryhmää, jotta saadaan paras mahdollinen tulos.

3 LAPSEN TUNNE-ELÄMÄN KEHITYSVAIHEITA

Luvussa käsitellään muutamia lapsen tunne-elämään liittyviä kehitysvaiheita, joilla on todettu häiriintyneenä olevan yhteneväisyyttä väkivaltaisen käytöksen kanssa. Lapsen tunne-elämän kehittymiseen vaikuttavat perheolot, kasvatus, lapsen temperamentti, ja nykypäivänä yhä kasvavassa määrin myös kaveripiiri ja nykyteknologia.

Lopuksi käsitellään myös muutamia ennaltaehkäisyyn ja rikoksentorjuntaan liittyviä faktoja ja toimenpiteitä.

3.1 Lapsen aggressiivisuus

Liisa Keltikangas-Järvinen toteaa kirjassaan *Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot* (2010), että aggressiivinen käytös on usein sosiaalisten taitojen puutetta, joka johtuu joko virheellisestä oppimisesta, tai sosiaalisen kehityksen häiriöstä. Sosiaaliset taidot ovat kognitiivisia taitoja, kuten ongelmanratkaisua, tilanteiden selvittämistä ja vaihtoehtojen löytämistä. Keltikangas-Järvisen mukaan aggressio on itseään vahvistavaa, jonka vuoksi kerran aggression avulla päämääräänsä päässyt lapsi turvautuu helposti uudelleen samaan keinoon. Keltikangas-Järvinen toteaa, että aggressiivisuus on keino saavuttaa jotain – se tulee aluksi mukaan silloin, kun muita keinoja ei enää ole. (Keltikangas-Järvinen 2010, 23, 65–73).

Keltikangas-Järvinen toi myös esiin mielenkiintoisen teorian siitä, että nykypäivänä ihmisten on vaikea erottaa aggressiota pärjäämisestä. Suurimpana haasteena pidetään hiljaisia ja vetäytyviä lapsia, ei enää niitä, jotka mukiloivat toisia ja varastavat lelut leikeistä. Keltikangas-Järvisen mukaan nykyinen kilpailuyhteiskunta ohjaa siihen, ettei liian empaattinen lapsi pärjää tulevaisuudessa. (Keltikangas-Järvinen 2010, 74–75). Tämän voidaan ajatella pätevän hyvinkin nykyaikana. Lapsilla on hurjia paineita pärjätä, ja olla se ihana äänekäs ja sosiaalinen kukkanen, josta kaikki pitävät. Pitää tehdä yhä kovemmin töitä, jotta pärjää. Tämä ohjaa kasvatusta, sekä luo lapsille ja nuorille suuria paineita. Tällainen paine ja tarve pärjätä saattavat hyvinkin altistaa nuoren myöhemmällä iällä väkivaltaiseen käytökseen.

3.2 Kasvatuksen merkitys lapsen aggressiossa

Keltikangas-Järvisen mukaan lapsi löytää kyllä tehokkaat keinot selviytyä ilman kasvatustakin. Kasvatuksen tarkoitus on kuitenkin tuoda lapselle ilmi se, mitkä keinot ovat eettisesti hyväksyttäviä. Keltikangas-Järvinen toteaa, että usein oikeasti tehokkain keino tavoitteen saavuttamiseksi olisi juuri aggressiivinen toiminta. Tämän vuoksi sosiaalisesti toivottava käytös ei valikoidu lapsen käytökseksi itsestään, vaan kasvattajan tehtävänä on muokata lapsen toimintaa yhteiskunnan hyväksymälle tasolle. (Keltikangas-Järvinen 2010, 24).

Tuija Aron ja Marja Leena Laakson (toim.) kirjan *Taaperosta taitavaksi toimijaksi, itsesäätelytaitojen kehitys ja tukeminen* (2011) käsittelee myös kasvatuksen ja mallioppimisen merkitystä lapsen itsesäätelytaitojen kehityksessä. Laakson mukaan kehityksen varhaisvaiheessa lapsen kohtaamien vuorovaikutustilanteiden säätelyssä vanhemmalla on merkittävämpi rooli kuin lapsella itsellään. Tämän vuoksi lapsen ja aikuisen välillä välittyy tietoa ja tunteita jo varhaislapsuudesta saakka. Lapsen voidaan ajatella lainaavan aikuisen jo kypsyneitä itsesäätelytaitoja, joista lapsi kehittää omia säätelymekanismejaan. Lapsen kykyyn säädellä tunteita vaikuttaa kiintymyssuhteiden laatu, sekä virikkeellinen vuorovaikutus ja kielellinen ohjaus. (Aro & Laakso 2011, 60–61).

Jari Sinkkosen ja Mirjam Kallandin (toim.) kirjassa *Varhaislapsuuden tunnesiteet ja niiden suojeleminen* (2011) eri kasvatustieteiden ammattilaiset kertovat lapsen kehityksestä. Lastenpsykiatri Pajulan ja ylemmän erityistason psykoanalyttinen lasten ja nuorisopsykoterapeutti Pyykkösen mukaan kaikilla lapsilla on valmius kehittää mentalisaatiokykyään, eli kykyä havaita, tulkita ja kuvata toisen toimintaa mielentilojen kautta. Varhaiset vuorovaikutussuhteet ja hoivaympäristö määrittävät sen, kuinka monipuoliseksi lapsen mentalisaatiokyky voi kehittyä. Jos mentalisaatiokyky jää suppeaksi, lapsella ei ole kykyä hahmottaa omaa tai toisen subjektiivista maailmaa. Tämä voi olla seurausta esimerkiksi siitä, että vanhempi peilaa lapsen tunteita liian tarkasti tai todellisesti. Toistuvasti tällaiset kokemukset vaikuttavat lapsen psyykkisten rakenteiden kehitykseen. Se taas omalta osaltaan johtaa kyvyttömyyteen luoda ja pitää yllä läheisiä suhteita toisiin ihmisiin. (Sinkkonen & Kalland 2011, 73–75). Virpi Hurula mainitsee kandidaatintutkielmassaan *Sosiaalisen pääoman vaikutukset alaikäisten rikoksentekeijöiden palvelupoluilla* (2021) siitä, että nuorilla on alttius toimia sääntöjen vastaisesti, jos heillä ei ole riittävästi sosiaalista pääomaa (Hurula 2021, 12).

3.3 Kaveripiiriin ja nykyteknologian merkitys lapsen aggressiossa

Syitä nuorten pahoinvoinnille on lapsuuden kasvatuksen ja kehityksen lisäksi muitakin. Nuorisojärjestö Aseman lapset Ry:n Tiimipäällikkö Heikki Turkka kertoo MTV:n artikkelissa: *Nuorten väkivaltarikokset räjähtivät valtavaan kasvuun, jopa 10-vuotiaat ryöstävät – syitä pahaan oloon on koronasta kaveripiiriin: ”elämä vie rikolliseen suuntaa”* huomanneensa, että korona on lisännyt nuorten pahoinvointia ja syrjäytymistä. Lisäksi Turkan mukaan huono koulumenestys voi ohjata rikolliselle polulle. Turkan mukaan nuorille kaverit ovat todella merkittäviä, joten yksilön tarkastelun lisäksi olisi tärkeää kiinnittää huomiota myös rikosentekeijän kaveripiiriin. Turkka muistuttaa, että väkivaltaisen käytöksen taustalta löytyy esimerkiksi mielenterveysongelmia, huumeiden tai muiden päihteiden käyttöä, tietynlaisen alakulttuurin ihannoitua tai sijoituskotitaustaa. (Turkka. MTV.fi). Tässä jo useampi syy väkivaltaiselle käytökselle, jotka eivät välttämättä johdu kasvatuksesta.

Myös nykyteknologialla on vaikutuksensa nuorten aggressiiviselle käytökselle. Lapset altistuvat entistä useammin ja aikaisemmassa vaiheessa yhä raaemmalle väkivaltamateriaalille netissä, videopeleissä ja esimerkiksi televisiossa. Toni Torvelan LuK -tutkielmassa (2021) *Väkivaltaisten videopelien vaikutus lapsen ja nuoren kasvuun*, käsitellään melko laajasti juuri tätä nykyteknologian vaikutusta. Torvela mainitsee tutkielmassaan peräti yhdeksän eri tutkimusta ulkomailta, joissa on käsitelty kyseistä aihetta. Tutkimustulokset vaihtelevat jonkin verran, mutta Torvelan mukaan valtaosassa tutkimuksista on tultu siihen tulokseen, että väkivaltaisten pelien pelaamisella on yhteys väkivaltaiseen käytökseen myöhemmällä iällä. Torvela kuitenkin toteaa tutkimuksissa mainittaneen myös sen, että tutkimustuloksiin vaikuttivat myös tutkittavien ikä, sukupuoli, kulttuuri ja luonne-erot. (Torvela 2021, 7–9).

Tarja Salokosken ja Anu Mustosen julkaisussa *Median vaikutukset lapsiin ja nuoriin – katsaus tutkimuksiin sekä kansainvälisiin mediakasvatuksen ja -sääntelyn käytäntöihin* (2007) mainitaan, että nuoret peilaavat omaa identiteettiään mediasta. Julkaisun mukaan nuori saattaa hakea mediasta kiellettyjä ja paheksuttuja sisältöjä, kuten väkivaltaa, ja nämä osaltaan ruokkivat nuoren jo valmiiksi myllertävää tunne-elämää. Julkaisussa mainitaan, että nämä materiaalit usein myös vetoavat nuoren voimakkaaseen riskinottohaluun. (Salokoski & Mustonen 2007, 23).

3.4 Ennaltaehkäisyn ja rikosentorjunnan merkitys

Nuorten tekemiä rikoksia on tärkeää ennaltaehkäistä, jotta rikoskierteet saadaan katkaistua, ja nuoret saadaan ohjattua ”kaidalle tielle”. Rikosentorjuntaneuvoston mukaan rikosentorjuntaan, eli ennaltaehkäisyyn, kuuluvat rikosten ehkäiseminen, turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen lisääminen sekä rikoksista aiheutuvien haittojen vähentäminen. Edellä mainittuja voidaan parantaa esimerkiksi tukemalla hankalassa asemassa olevia ihmisiä, vähentämällä mahdollisuuksia rikosten tekemiseen sekä lisäämällä yhteisöllisyyttä. Rikosentorjuntaneuvoston mukaan tämä työ kuuluu monen yhteiskunnan eri sektorin ja ammattialan vastuulle suunnittelemalla ja kehittämällä torjuntatyötä tilasto- ja tutkimustiedon avulla. (Rikosentorjunta.fi).

Helsingin poliisin rikoskomisario Marko Forss ja nuorisojärjestö Aseman lapset Ry:n Tiimipäällikkö Heikki Turkka ottavat MTV:n artikkelissa: *Nuorten väkivaltarikokset räjähtivät valtavaan kasvuun, jopa 10-vuotiaat ryöstävät – syitä pahaan oloon on koronasta kaveripiiriin: ”elämä vie rikolliseen suuntaa”* kantaa nuorten tekemien rikosten ennaltaehkäisyyn. Forssin mukaan poliisissa tehdään jatkuvaa työtä kyseisen ilmiön ”taklaamiseksi”. Turkan mukaan Suomessa on erilaisia työryhmiä, jotka keskittyvät asioista keskusteluun, joten he tekevät harvoin työtä siellä, missä ongelma on. Turkan mukaan olisi tarvetta uudelle ryhmälle, joka ottaisi asiakseen puuttua ilmiöön käytännön toimin, myös tutkien nuorten taustoja. (Turkka. MTV.fi). Forssin mukaan poliisi on jo tehnyt pitkään yhteistyötä ilmiöön liittyen, mutta toteaa poliisin työn olevan usein vasta reaktiivista. Forss muistuttaa, että yhteiskunnan eri toimijoiden, esim. koulujen ja sosiaalityön, pitää olla kunnossa, jotta ilmiö saadaan kuriin. (Forss, MTV.fi).

On myös tarpeellista avata muutamien Salon alueella toimivien ennalta estävien tiimien: Ankkuri- ja Sointutiimien toimintaa. Ankkuritoiminta.fi:n mukaan ankkuritoiminta on moniammatillisen tiimin toimintaa, joka kohdistuu varhaisessa vaiheessa nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisyyn. Tähän tiimiin kuuluu asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. (Ankkuritoiminta.fi). Anu Loponen mainitsee opinnäytetyössään *Ankkuritoiminta Salossa – Moniviranomaisyhteistyötä parhaimmillaan* (2020), että Salon poliisiasemalla ankkuritoiminta aloitettiin huhtikuussa 2015, ja tällöin tiimiin kuuluivat poliisi, sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja ja psykiatrinen sairaanhoitaja. (Loponen 2020, 15).

Sointutiimi taas on Loposen mukaan perustettu Saloon vuonna 2017. Sointutiimi on palveluohjauksen, sosiaalipäivystyksen ja palvelutarpeen arvioinnin toiminto, jonka tehtävänä on Loposen mukaan sosiaalihuoltolain mukaisten yhteydenottojen ja lastensuojeluilmoitusten vastaanottaminen, virka-ajan päivystys ja sosiaalipalveluiden palveluohjaus. Sointutiimi on myös tarvittaessa yhteydessä muihin ammattilaisiin. (Loponen 2020, 17).

4 TILASTOJA

Tarkkailuun otettiin siis 15–17-vuotiaiden tekemät väkivaltarikokset. Lähteenä alla olevien diagrammien tiedoille on käytetty Tilastokeskuksen maksuttomia tietokantoja, ja koottu myöhemmin tulosten perusteella diagrammeiksi. Tilastokeskus on valtiovarainministeriön hallinnonalalla itsenäisesti toimiva valtion virasto, joka tuottaa luotettavaa tilastotietoa. Tilastot kuvaavat 2018–2022 henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määriä tapauksissa, joissa epäilty on alle 18-vuotias. Kaaviota lukiessa on hyvä kuitenkin muistaa, että tilastoissa näkyvät vain poliisin tietoon tulleet rikokset.

4.1 Väkivaltarikokset, koko Suomi

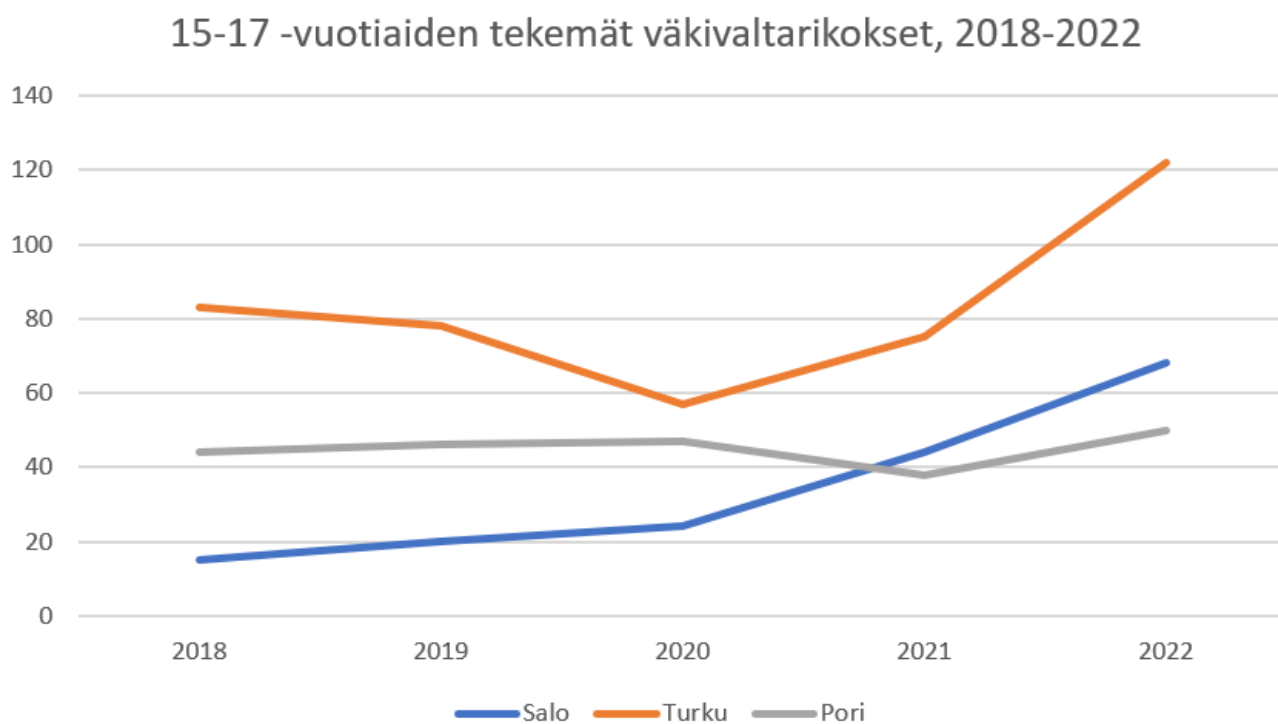

Lähde: Tilastokeskus

Tilasto 1 kuvaa 15–17-vuotiaiden tekemiä väkivaltarikoksia 2018–2022 koko Suomessa. Tilastosta 1 on huomattavissa, että rikosten määrä on ollut tasaisessa nousussa vuosien 2018–2022 välillä. Vuonna 2018 Suomessa tilastoitiin selvitettyjä henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia, joissa tekijä on 15–17-vuotias, noin 1385. Sama luku oli vuonna 2020 jo 1601. Vuonna 2022 kyseinen luku nousi 1846. Tämä tarkoittaa siis sitä, että lukema on kasvanut kyseisen ajanjakson aikana tasaisesti koko ajan. Tämän vuoksi nuorten tekemien rikosten ennaltaehkäisyyn on viimeistään tässä vaiheessa puututtava. Jos tilasto 1 jatkaa samanlaista kasvuaan, on nuorten määrä rikostilastoissa pian todella huolestuttava. (Tilastokeskus.fi).

Verratessa samoina vuosina kaikkia henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia tekijän iästä riippumatta, vastaavaa nousua ei ollut havaittavissa. Ei voida siis yleispätevästi sanoa, että henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä on kasvussa, vaan nimenomaan niiden rikosten, joissa tekijä on alle 18-vuotias. (Tilastokeskus.fi).

4.2 Väkivaltarikokset kaupungeittain

Lähde: Tilastokeskus

Tilasto 2 kuvaa alle 18-vuotiaiden tekemiä väkivaltarikoksia vuosina 2018–2022 Salossa, Turussa ja Porissa. Opinnäytetyöhön on otettu Salon rinnalle vertailuun muutaman muun Lounais-Suomen poliisilaitokseen kuuluvan paikkakunnan. Salo on näistä pienin, mutta muut paikkakunnat auttavat

hahmottamaan sitä, kuinka rikostilastot ovat kasvussa muuallakin Lounais-Suomessa. Maantieteellisesti Salo, Turku ja Pori sijaitsevat myös melko lähellä toisiaan, ja niistä voisi olla löydettävissä samankaltaisuutta nuorison tekemien rikosten ja niiden määrien suhteen.

Tilasto 2 näyttää heittoa eri kaupunkien välillä, mutta vuodesta 2018 lähtien on jokainen käyrä noussut 2022 vuoteen mennessä. Turun viiva on jopa noussut melko reilusti 2021–2022 välillä. Osittain nousua tässä tapauksessa varmaan selittää korona sekä muut yhteiskunnallisesti huolestuttavat asiat. Lukemat ovat kuitenkin kaikkien vertailupaikkakuntien tapauksessa noussut vertailuvuosien aikana. Salossa vuonna 2018 tilastoitiin 15 henkeen ja terveyteen kohdistunutta rikosta, joissa tekijä oli alle 18-vuotias. Vuonna 2020 sama lukema oli 24. Vuoden 2022 vastaava lukema nousi 68. Suurempiin paikkoihin verrattuna määrä voi kuulostaa pieneltä, mutta rikosten määrä on noussut myös Salossa yli nelinkertaiseksi vuoteen 2018 verrattuna. (Tilastokeskus.fi).

Opinnäytetyön kannalta on myös tärkeää tiedostaa suurempien kuntien vastaavaa lukumäärää. Jos rikosmääriä ei saada hillintään pienemmilläkään paikkakunnilla, on se entistä hankalampaa isoilla paikkakunnilla, joissa nuorisoa on enemmän, ja niin rikollisuuttakin. Lisäksi valitettavan usein pienet paikkakunnat seuraavat isojen kaupunkien ”esimerkkiä”, niin hyvässä kuin pahassa. Sen vuoksi isoista kaupungeista herkästi rantautuu rikosilmiöitä myös pienemmille paikoille, etenkin nuorten keskuudessa.

4.3 Väkivallan uhan yleisyys nuorten kokemana

Opetushallituksen artikkelissa *Väkivallan yleisyys lasten ja nuorten kokemana* havainnollistettiin vuoden 2002–2021 Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kouluterveyskyselyiden tuloksia, ja avattiin lasten ja nuorten fyysisen väkivallan uhkaa taulukoina. Artikkelissa käsiteltiin 4 luokkalaisista lukio ja ammattikouluikäisiin kyselyyn vastanneisiin. (Opetushallitus).

Artikkelin mukaan fyysistä uhkaa on koettu melko vaihtelevasti. Tulokset vaihtelivat prosentuaalisesti vajaan 10 % ja reilun 25 % välillä. Eniten fyysistä uhkaa kokivat vuonna 2021 8.–9. -luokkalaiset pojat, ja vähiten fyysistä uhkaa kokivat lukiossa käyvät tytöt. Taulukoista oli nähtävillä, että pojat olivat kokeneet pääsääntöisesti enemmän fyysistä uhkaa kuin tytöt. (Opetushallitus).

Artikkelissa mainitaan, että: ”Fyysistä uhkaa kokevat eniten pojat, etenkin peruskoulun 8.- ja 9.-luokilla, 4. ja 5.-luokilla sekä ammatillisissa oppilaitoksissa. Lukiolaiset tytöt ja pojat sekä 4.- ja 5.-luokalaiset tytöt kokevat fyysistä uhkaa kaikista vähiten.” (Opetushallitus). Tulokselle voi olla monta syytä, mutta lähtökohtaisesti poikien suurempi riskinottohalu, kaveriporukan yllyttäminen sekä väkivaltapeliä yleisempi pelaaminen saattavat olla tuloksen taustalla.

Nuorisopsykiatri ja ylilääkäri Riittakerttu Kaltiala kertoo Yle:n artikkelissa *Kadulla on tyttöjä, jotka oireilevat väkivallalla ja keräävät itselleen nimeä: asiantuntijat kertovat, miksi olemme nyt vedenjakajalla*, että poikien aggressiivisuus johtuu osin biologisista syistä. Kaltialan mukaan pojat ja miehet osoittavat enemmän suoraa aggressiivisuutta toisia ihmisiä kohtaan, sillä testosteroni altistaa miehiä aggressiolle enemmän kuin estrogeeni naisilla. (Kaltiala, Yle.fi).

” Katujengityyppinen väkivalta on enemmän ryhmittäytyntä, antisosiaalista käytöstä, terrorisointia ja ryöstöjä, rikolliseen elämäntapaan suuntautuvaa, ei sitä, että ihminen menettää tilanteen hallinnan eikä osaa muuta kuin lyödä. Pojilla, jotka käyttävät paljon väkivaltaa, on usein rikolliseen elämäntapaan suuntaavaa kehitystä, ei välttämättä vakavia psykiatrisia häiriöitä. Mutta tytöillä, jotka menevät siihen mukaan, on usein vakavaa psykiatrista problematiikkaa.” (Kaltiala, Yle.fi).

Yle:n artikkelissa kuitenkin mainitaan, että vaikka poikien aggressiota esiintyy enemmän, ei tyttöjä saisi unohtaa. Artikkelin mukaan on riskinä, että tyttöjen paha olo saattaa tulevaisuudessa purkautua väkivaltana, sillä tyttöjen koulu-uupumus ja masennus ovat kasvaneet räjähdysmäisesti. (Yle.fi).

4.4 Nuorisorikollisuutta pienellä paikkakunnalla

Someron paikallislehden (nro 8) artikkelin *Somerolta riittää huolta sekä hyvää* (30.1.2024) kirjoittaja Sauli Kaipainen on nostanut esiin mielenkiintoisia tietoja Someron alueen nuorisorikollisuudesta. Somero kuuluu Salon poliisiaseman työalueeseen, ja näin työllistää Salon poliisia, sekä osittain myös sosiaalitoimea. Kaipaisen lähdemateriaalina artikkeliin on toiminut Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyt.

Kaipainen mainitsee artikkelissa, että 15–17-vuotiaita rikoksista epäiltyjä oli Somerolla vuonna 2022 136,4 kappaletta, tuhatta vastaavan ikäistä kohti. Kaipainen jatkaa, että vastaava luku 18–20-vuotiaissa oli 174,5 kappaletta tuhatta vastaavan ikäistä kohti. Kaipainen mainitsee lukujen olevan merkittäviä, sillä niiden mukaan yli puolet somerolaisista nuorista on ollut rikoksista epäiltyinä. (Kaipainen, 7).

Kaipainen nostaa myös erittäin huolestuttavan kehityskulun verratessaan vastaavia lukuja vuoden 2021 tuloksiin. 15–17-vuotiaiden ikäryhmässä vuodesta 2021 vuoteen 2022 nousua rikosepäilytilastoissa oli 84,1 prosenttia. Yli 18 -vuotiaiden tilastoissa taas laskua oli samalla aikavälillä 18,1 prosenttia. (Kaipainen, 7). Kehityskulku 15–17-vuotiaiden ikäryhmässä kuulostaa todella huolestuttavalta, ja juuri siksi asiaan pitäisi puuttua välittömästi.

5 SOSIAALITYÖNTEKIJÖIDEN HAASTATTELUT

Opinnäytetyöhön on haastateltu kolmea Salon alueella työskentelevää sosiaalityöntekijää. Työhön saatiin erilaiset taustat ja uramenneisyydet omaavia sosiaalityöntekijöitä, joilla kaikilla oli hyviä näkökulmia aiheeseen liittyen. Työssä käsitellään haastateltavia numeroilla 1, 2 ja 3. Näin pystytään huolehtimaan siitä, ettei haastateltavia pysty yksilöimään vastauksista.

5.1 Haastateltavien näkemykset rikollisuuden syistä ja taustatekijöistä

Haastateltava 1 piti sosiaalisesta mediasta mallintamista yhtenä nykyajan merkittävimmistä syistä rikollisuuden kasvulle. Haastateltava 1:n mukaan nöyryyttämiskulttuuri ja esimerkiksi ”jengimallit” ulkomailta leviävät sosiaalisessa mediassa paljon nopeammin kuin aikaisemmin, ja nämä mallit ovat yhä useammalle saatavilla. Myös jatkuva muihin vertailu sekä eriarvoistumisen lisääntyminen sosiaalisessa mediassa on lisännyt nuorten pahoinvointia, haastateltava 1 jatkaa.

”Sosiaalinen media aiheuttaa sen, että kaikkea voidaan pitää normaalina. Yhä rajummat väkivallanteot ja jengimallit leviävät kulovalkean tavoin, ja nuorten on tällaisessa myllyryksessä vaikeaa enää erottaa oikeaa väärästä”. (Haastateltava 1).

Haastateltava 1 painotti myös, että nuorten rikollisuuden taustalla on usein poikkeavuutta kehityksessä, kasvatuksessa tai sosiaalisissa suhteissa. Haastateltava 1:n mukaan jokin edellisistä on usein löydettävissä häiriökäyttäytyvän nuoren taustalta. Lisäksi usein väkivaltaisten nuorten keskuudessa esiintyy tunnekyllmyyttä ja empatiakyvyn puutetta.

Haastateltava 2:n mukaan rikollisuudesta puhutaan ja siihen reagoidaan yhä enemmän ja valveutuneemmin kuin aiemmin. Vaikka rikostilastoissa on tapahtunut kasvua, myös ihmisten tietoisuus aiheesta on lisääntynyt. Haastateltava 2:n mukaan muutenkin yhteiskunnan muutoksia on tärkeää tarkkailla rikollisuuden taustatekijöitä tarkastellessa. Arjen tempo esimerkiksi videopelien ja nykyajan suorittamiskulttuurin vuoksi on yhä kovempaa, ja lapsi joutuu jatkuvasti alltiiksi suurelle ärsykevirralle.

”Yhteiskunta muuttuu, ja sitä myötä meidän täytyy yrittää keksiä uusia keinoja puuttua yhä kasvavaan ärsyketulvaan, ja siitä johtuviin ongelmiin. Myös vanhemmat tarvitsisivat apua ja neuvontaa asian suhteen.” (Haastateltava 2).

Haastateltava 2:n mukaan korona-ajalla on omat vaikutuksensa nuorison rikollisuuden lisääntymiseen. Haastateltava 2 oli sitä mieltä, että jo ennen korona-aikaa huonosti voivat lapset jäivät yhä enemmän tuen ulkopuolelle, esimerkiksi jo päällä olevien hoitajaksojen katkaisemisen vuoksi. Korona-aika lisäsi myös entisestään nuorten sosiaalisen median käyttöä. Haastateltava 2 mainitsi,

että lasten saatavilla sosiaalisessa mediassa on hurja määrä todella järkyttävää materiaalia, ja väkivaltainen puhe- ja käyttäytymistapa leviää valtionrajojen yli. Haastateltava 2 totesi myös, että nyky maailma on vaativampi myös vanhemmille. Vanhemmille on haastavaa pysyä kartalla lapsen toiminnasta sosiaalisessa mediassa, eikä valvonnan tarvetta hahmoteta, koska sosiaalisen median maailmaa ei välttämättä itse tunneta.

Haastateltava 2:n mukaan tuen tarve viime vuosina on kasvanut räjähdysmäisesti nuorten huonovointisuuden vuoksi, mutta tarpeeseen ei ole pystytty vastaamaan. Yhä useampi lapsi, nuori tai perhe jää tuen ulkopuolelle tai joutuu odottamaan kohtuuttoman kauan, resurssipulan takia. Haastateltava 2 korostikin, että resurssit olisi saatava kuntoon, jotta huonosti voivan nuoren elinpiiriä pystytään tarkastelemaan ja avuntarpeeseen vastaamaan mahdollisimman nopeasti. Haastateltava 2 mukaan etenkin perheet, joissa pahoinvointi on piilossa, jäävät herkästi taka-alalla.

”Resurssipula kaikilla sektoreilla on aiheuttanut sen, ettei yhä kasvavaan tarpeeseen pystytä vastaamaan. Kaikkein surullisin tilanne on silloin, jos joku jää ilman apua vain kiireen tai työvoimapulan vuoksi.” (Haastateltava 2).

Haastateltava 2:n mukaan pahoinvoinnin merkit ovat yleensä nähtävissä jo pienestä pitäen. Jokaisen lapsen temperamentti vaikuttaa taustalla, koska erilaiset asiat vaikuttavat eri ihmisiin eri tavalla. Haastateltava 2 mainitsi, että olisi tärkeää kiinnittää huomiota esimerkiksi vanhempien mielenterveysongelmiin, päihteiden käyttöön, lapsen ja vanhempien vuorovaikutussuhteisiin, traumatisoiviin kokemuksiin, sekä hoitamattomiin oppimisvaikeuksiin. Myös riittämätön huolenpito, läheisyyden ja turvallisuuden tunteen puuttuminen kotoa ovat ratkaisevassa asemassa. Nämä kaikki voivat johtaa nuoren huonoon käytökseen ja siihen, että lapsi valitsee selviytymiskeinokseen väkivallan.

Haastateltava 2 mainitsi myös, että nuoren kuulumattomuuden ja yksinäisyyden tunne voi olla väkivaltaisen käytöksen taustalla. Tällöin nuori saattaa hakeutua huonoihin porukoihin, hänellä on tarve ”näyttää” muille, sekä pyrkimys kuulua joukkoon. Tällaisen käytöksen taustalla on usein vaille huolenpitoa ja/tai valvontaa jäänyt nuori, jota on esimerkiksi joskus aiemmin kiusattu.

”Jokainen voi kuvitella itsensä tilanteeseen, jossa seuraa toimintaa ulkoapäin, ja alkaa miettiä, olisiko helpompi toimia samalla tavalla tullakseen hyväksytyksi. Nuoret ovat erittäin alttiita tällaisille ajatuksille, ja huono käytös voi johtua puhtaasti tarpeesta kuulua joukkoon.” (Haastateltava 2).

Haastateltava 3 painotti haastattelun aikana nykypäivän valtaviin paineiden aiheuttamaa ahdistusta yhä nuoremmilla. Haastateltava 3:n mukaan nykypäivän sosiaalinen media luo lapsille virheellistä kuvaa todellisuudesta, joka taas osaltaan aiheuttaa riittämättömyyden tunnetta. Haastateltava 3:n mukaan myös omalla kunnialla on suuri rooli niin väkivaltarikollisten kuin nuorison piirissä.

Jos nuoren kunniaa loukataan esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, voi se aiheuttaa kostokierteen. Pahimmillaan kostokierre johtaa puolin ja toisin väkivallantekoihin esimerkiksi koulussa.

Haastateltava 3:n mukaan myös koulukiusaaminen näkyy vahvana taustana joillain väkivallantekoihin sortuneilla nuorilla. Kiusaaminen johtaa siihen, että kiusattu saattaa syrjäytyä, ahdistua, ja kokea vahvaa kuulumattomuuden tunnetta. Tällainen voi myöhemmällä iällä purkautua erilaisina väkivallantekoina. Haastateltava 3 mainitsi, että esim. kouluampumisissa on usein voitu löytää yhteys tekijän pitkään jatkuneeseen koulukiusaamiseen ja syrjäytymiseen. Haastateltava 3 mainitsi myös koulun ja opettajien tärkeyden. Samalla tavalla kuin omilta vanhemmilta saadaan oppia tunnetaitojen käyttöön, sekä luottamusta siihen, että aikuiset hoitavat tärkeitä asioita lasten puolesta ja puuttuvat häirintään ynnä muuta, myös opettajilla on tässä työssä tärkeä rooli.

”Jos lapsi jatkuvasti kokee, ettei saa aikuisilta apua, hän voi ”ottaa ohjat omiin käsiinsä”, ja turvautua väkivaltaan.” (Haastateltava 3).

Haastateltava 3 piti myös erittäin merkittävänä nuorten päihteiden käyttöä, jota esiintyy yhä aikaisemmassa vaiheessa nuorten elämässä. Monien väkivallantekojen ja häiriökäyttäytymisten takana on haastateltava 3:n mukaan jo rutiiniksi muodostunutta päihteidenkäyttöä, niin nuorilla kuin aikuisilla. Yhä kovemmat päihteet ”saavuttavat” nuoret nyky maailmassa yhä nopeammin, ja esimerkiksi huumeiden ja sähkö tupakan ihannoitua näkee somessa jonkin verran. Välillä nuorilta esimerkiksi sähkö tupakasta kysyttäessä haastateltava 3 kertoi saaneensa vastaukseksi: ”koska kaikki muutkin käyttävät”.

Nyky päivän sosiaalinen media, ärsykkeiden määrän kasvu, ja jatkuva ruudun tuijottaminen sekä vanhempien suorittamiskulttuuri saattaa olla haastateltava 3:n mukaan lasten yhä kasvaneen hyperaktiivisuuden taustalla. Haastateltava 3:n mukaan esimerkiksi ADHD -diagnoosit ovat nykypäivänä todella yleisiä, ja lasten keskittymiskyvyttömyys on heikentynyt selkeästi. Tällainen hyperaktiivisuus saattaa purkautua keskittymättömyytenä koulussa, impulsiivisina tekoina vapaa-ajalla sekä harkitsemattomina päätöksinä. Hyperaktiiviset nuoret eivät välttämättä haastateltava 3:n mukaan pysty itse kanavoimaan energiaansa, jolloin läsnä olevien aikuisten toiminnan merkitys korostuu.

”Kaikkien lasten ja nuorten arjessa pitää olla riittävästi fyysistä rasitusta. Nykypäivän ulkoilu ja fyysiset aktiviteetit ovat vaihtuneet ruutujen äärelle. Fyysinen aktiivisuus on minimaalista, mutta aivot rasittuvat ruudulla vaihtuvista ärsykkeistä. Aivojen ärsyketulva ja fyysinen hyperaktiivisuus saattaa purkautua epätoivotulla tavalla”. (Haastateltava 3).

5.2 Salon alueen toimet nuorisorikollisuuden ennaltaehkäisemiseksi

Haastateltava 1:n mukaan sosiaalityöntekijät tekevät puhtaasti ennalta estävänä työnä kouluvierailuja sekä yhteistoimintaa Ankkuritiimin, eli moniammatillisen rikosten ennaltaehkäisytoiminnon, kanssa. Henkilökohtaisella tasolla haastateltava 1 halusi mainita sen, että pienempiinkin asioihin tarttuminen riittävän tosissaan on ensiarvoisen tärkeää. Näin asiat saadaan käsiteltyä jo pienimmistä merkeistä alkaen, ennen kuin ne paisuvat liian suuriksi. Näin saadaan ainakin vakavampien rikosten ennaltaehkäisyä tehostettua.

”Kun tartutaan niihin pienimpiin jyväsiin, voi isompi ongelma jäädä kokonaan esiintymättä.” (Haastateltava 1).

Haastateltava 2:n mukaan tärkeintä nuorisorikollisuuden ennaltaehkäisemiseksi on viranomaisyhteistyö. Kun eri nuorten kanssa toimivat tahot saadaan pidettyä yhteisistä asioista ”kartalla”, yhteistyö on saumatonta, ja avun pyytäminen helpointa. On myös tärkeää tietää, minne ja milloin ollaan toiseen viranomaiseen yhteydessä. Haastateltava 2 painotti matalan kynnyksen konsultaation tärkeyttä poliisin ja sosiaalitoimen välillä.

Haastateltava 2 mainitsi konkreettisenä toimenä yhteistyötiimit, esim. Ankkuritiimin. Nämä tiimit toimivat moniviranomaisesti samassa lokaatiossa, jolloin yhteisten asiakkaiden tilanteissa pystytään toimimaan mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Haastateltava 2 mainitsi, että parhaassa tapauksessa huolestuttava käytös huomataan jo alkuvaiheessa, ja tiimin siihen puuttuessa toiminnot saadaan aloitettua heti, ja nuoren asiakkuus aloitettua useamman viranomaisen ja toimijan suuntaan mahdollisimman laajan avun saamiseksi. Haastateltava 2:n mukaan tämä on toiminut Salossa hyvin, ja hän painottaa, ettei vastaavista saisi jatkossa missään tapauksessa tinkiä.

Haastateltava 2 mainitsi, että tulevaisuudessa vastaavien tiimien toimintaa tulisi tukea, ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen myötä tiimien toimintaa tarkastellaankin laajemmin. Haastateltava 2 painotti näiden tiimien toimivan myös ennaltaehkäisyssä, kun ensivaiheen arvio saadaan tehtyä jo ennen kuin ”pahempaa tapahtuu”. Haastateltava 2:n mukaan muita tärkeitä ennaltaehkäiseviä toimintoja Ankkuritiimin lisäksi Salossa esim. koulutsempparit, kouluissa toimivat psykiatriset sairaanhoitajat, sekä koulutaiteilija, jonka tavoitteena on tuoda kouluun viihtyvyyttä ja yhteisöllisyyttä. Haastateltava mainitsi toimineena pilottina viimevuonna Turussa käynnistetyn ROKKI-toiminnan, jonka tavoitteena on tarjota apua ja tukea rikoksilla oireileville nuorille.

”Merkitys ennaltaehkäisyssä on valtava, kun ensivaiheen arvio ja alkutoimet saadaan tehtyä jo ennen kuin mitään pahempaa tapahtuu”. (Haastateltava 2).

Myös haastateltava 3:n mielestä moniammatilliset yhteistyötiimit, Ankkuri- ja Sointutiimi, tekevät tällä hetkellä ensiarvoisen tärkeää työtä. Haastateltava 3:n mukaan nämä tiimit ovat todella toimivia, sillä niissä on useampi eri alan ammattilainen. Hän myös painotti, ettei näistä toiminnoista saisi resurssien puutteesta tinkiä, sillä nuoret ovat tulevaisuutta, ja varsinkin häiriökäyttäytymisiin pitäisi pystyä puuttumaan mahdollisimman laaja-alaisesti ja tehokkaasti.

”Kun nämä ammattilaiset tekevät yhteistyötä, parhaimmassa mahdollisessa tilanteessa nuoren rikolliseen käyttäytymiseen päästään puuttumaan heti, ja kierre katkaistua. Ammattilaisten eri näkökulmat tuovat puuttumiseen laaja-alaisuutta, ja keinovalikoima on laajempi”. (Haastateltava 3).

Haastateltava 3 yhtyi haastateltava 2:n näkemykseen siitä, että mahdollisimman aikainen puuttuminen mahdollistaa sen, ettei välttämättä suurempaa ”vahinkoa” pääse edes syntymään. Haastateltava 3 kehui kuitenkin Salossa yhteistyön toimivan pääsääntöisesti hyvin, ja poliisin puolelta konsultaatioapua on saatu tarvittaessa.

5.3 Toiveita ja ajatuksia viranomaisyhteistyön kehittämiseksi

Haastateltava 1 painotti yhteistyön parantamiseksi hyvinkin yksinkertaista asiaa: parempaa kommunikaatiota ja tutustumista myös yksityishenkilöiden välillä. Haastateltava 1 oli sitä mieltä, että muuta yhteistyötä on haastavampi rakentaa vieraiden ihmisten kanssa, jonka vuoksi olisi erittäin tärkeää saada tutustua ihmisiin, joiden kanssa tehdään töitä. Näin myös toisen tiedot ja taidot olisivat paremmin molempien osapuolten käytettävissä. Haastateltava 1:n mukaan nuorten kanssa toimiessa poliisilla ja sosiaalityöllä haasteet ja ilmiöt ovat hyvin pitkälti yhteisiä, ja siksi hän piti yhteistyön kehitystä hyvinkin tärkeänä.

”On aika paljon helpompaa kysäistä vieressä istuvalla työkaverilta apua, kuin alkaa soittelemaan täysin vieraille ihmisille”. (Haastateltava 1).

Haastateltava 1 mainitsi poliisille, että paikan päällä nuorten kanssa työskennellessä vanhempien informointi on tärkeää. Heidän työnsä on helpompaa, mikäli perhe on jo etukäteen tietoinen mahdollisista lastensuojelullisista toimista. Haastateltava 1:n kokemukset poliisin toiminnasta nuorten kanssa olivat positiivisia. Hän painotti sitä, että jämäkkä, mutta ihmisarvoinen ote oli hänen mielestään kaikkein toimivin tapa nuorten kanssa toimiessa.

Haastateltava 1 mainitsi, että poliisin kanssa voisi pitää myös jälkikäteisiä keskusteluja: käydä läpi tilanteen ”risut ja ruusut”, jotta jatkossa voidaan toimia paremmin.

”Rentoa jutustelua, josta kaikki hyötyvät.” (Haastateltava 1).

Haastateltava 2:n mukaan tärkein asia mahdollisimman saumattomaan viranomaisyhteistyöhön jatkossa on riittävät resurssit. Haastateltava 2:n mukaan tällä hetkellä resurssit eivät ole riittävät, ja nuorista säästetään. Hän toivoisikin päättäjiltä varojen uudelleenohjausta niin, ettei nuorista ja etenkin heidän mielenterveys- tai hyvinvointi/sosiaalipalveluistaan säästettäisi.

Haastateltava 2:n mukaan viranomaisten välisen yhteistyön ylläpitämiseksi pitää tehdä töitä. Kiireen keskellä ei saisi unohtaa erittäin tärkeää konsultaatiota. Pahimmassa tapauksessa kiire saattaa aiheuttaa nuoren avun saamisen paljon myöhemmin kuin olisi ollut tarve. Haastateltava 2 piti erittäin tärkeänä, että eri viranomaiset, jotka työskentelevät rikoksilla oireilevien lasten kanssa, tekevät töitä samassa talossa tai tiloissa. Tällöin roolit ovat helpommin tiedossa, ihmiset saatavilla ja entuudestaan toisille tuttuja.

”Kiire on yhä kasvava ongelma, jota vastaan taistelu on haastavaa. Täytyy kuitenkin muistaa, että nuoret ovat tulevaisuutta. Etenkään heistä ei pitäisi tinkiä.”
(Haastateltava 2).

Haastateltava 2 piti tärkeänä sitä, että poliisi tekee pienemmistäkin asioista lastensuojeluilmoituksen tai vähintäänkin on yhteydessä lastensuojeluun. Sosiaalityöntekijöiden näkökulma ja tavoitteet eroavat jonkin verran poliisista, jonka vuoksi poliisille ”pieni juttu”, voi sosiaalityölle avata isompakin ongelmaa. Esimerkiksi ensi kertaa näpistelevä nuori ei poliisille välttämättä näyntydy kovin vakavana asiana, kun taas sosiaalityön näkökulmasta se voi paljastaa suurempia ongelmia esimerkiksi perheen sisällä.

Haastateltava 3:n mukaan riittävät resurssit ovat ennaltaehkäisevässä toiminnassa kaiken a ja o. Jos todellisesti halutaan puuttua nuorison toimintaan jo ennaltaehkäisevästi, ei haastateltava 3:n mukaan resursseista voida tinkiä. Ennalta estävää työtä tekevien väsyminen tai kyynistyminen liian työtaakan takia on pahin asia, jota haastateltava 3 voi kuvitella.

”Jos nuorten kanssa työskentelevät henkilöt ovat kyynistyneitä, ei heidän sanomisillaan tai tekemisillään ole nuorisolle mitään merkitystä. Nuoriso osaa mestarillisen hyvin aavistaa, milloin aikuista ei oikeasti kiinnosta.” (Haastateltava 3).

Haastateltava 3 mainitsi, että nuorten osalta puuttumisen pitkäkestoisuutta voisi kehittää. Nuoret saattavat helposti päästä lipsahtamaan pois avun piiristä ”parantaessaan” tapojaan lyhyellä aikavälillä. Haastateltava 3:n mukaan huolta aiheuttaneet tai rikoksiin syyllistyneet nuoret tulisi saada jonkin tiimin seurantaan tai hallintaan myös tilanteen rauhoituttua, jotta jatkossakin normaali elämä onnistuu. Haastateltava 3 mainitsi, että tähän pitäisi ehkä luoda jonkinlainen uusi systeemi tulevaisuudessa.

Haastateltava 3:n mukaan ennen esimerkiksi Salon alueella sosiaalityöntekijä pääsi poliisin mukaan valvomaan nuorisoa esimerkiksi koulunpäättöviikonloppuina. Tällöin sosiaalityöntekijöiden ja poliisin yhteistyö oli näinä iltoina parhaimmillaan, ja haastateltava 3:n mukaan asioihin pystyttiin puuttumaan jo paikan päällä moniammatillisesti. Haastateltava 3 oli sitä mieltä, että tällaista toimintaa voisi yrittää jatkossakin saada käyttöön. Haastateltava 3:n mukaan myös koulupoliisitoimintaa voisi yhdistää sosiaalityön toimijoiden kanssa.

6 TULOKSET

Luvussa käsitellään haastattelujen, tietopohjan ja tilastojen perusteella tehtyjä havaintoja ja analysoidaan aineiston perusteella saatuja tuloksia.

6.1 Nuorten väkivaltainen käytös nykypäivänä

Jo aiemmin opinnäytetyössä olevien tilastojen perusteella voidaan todeta nousua nuorisoriikostilastoissa 2018 luvulta alkaen. Samaan lopputulokseen tulivat myös kaikki haastateltavat sosiaalityöntekijät. Lukemat ovat todellisuudessakin kasvaneet, mutta sosiaalityöntekijät nostivat hyvän pointin siitä, että väkivaltaisuutta ja rikosmääriä myös tiedostetaan paremmin, ja niistä uutisoidaan enemmän ja näkyvämmiin.

Nykypäivänä ei ole helppo nimetä yhtä juurisyitä nuorten väkivaltaiselle käytökselle. Niin kuin haastatteluista ilmeni, ulkoisia syitä on monia, eivätkä kaikki nuoret ole yhtä alttiita turvautumaan väkivaltaiseen käytökseen. Sosiaalinen media tulisi kuitenkin nostaa yhdeksi syyksi, joka nousi esiin kaikissa haastatteluissa. Nuorten vahva mallintaminen ikätovereista, sekä pääsy oikeastaan ihan kaikenlaiseen materiaaliin voi vääristää nuorten kuvaa todellisuudesta, sekä oikeasta ja väärästä. Sosiaaliseen mediaan on myös helppo tehdä valheellisia videoita, ja silloin riskinä on, että joku videon katsonut ymmärtää asian totena. Myös väkivalta- ja jengikulttuurit leviävät sosiaalisessa mediassa, ja nykypäivänä niitä myös nuorison keskuudessa ihannoidaan. Nämä edellä mainitut seikat osaltaan laskevat väkivaltaisten tekojen kynnyksiä. Näissä edellä mainituissa seikoissa oli paljon yhtäläisyyttä aiemmin opinnäytetyössä käsitellyissä tietokirjoissa lapsen kehitykseen liittyen.

Haastatteluiden mukaan myös kasvatuksella on suuri merkitys. Niin kuin aiemmin lapsen tunne-elämää käsittelevissä kappaleissa viittasin, lapsi käyttää itselleen tehokkainta tapaa toimia. Mikäli lapselle ei kotona opeteta sosiaalisesti hyväksyttäviä toimintatapoja, lapsi ja nuori turvautuu tehokkaimpaan keinoon, johon taas saattaa liittyä väkivaltaa. Haastateltavat myös pitivät tärkeänä seikkana vanhempien mielenterveys- tai päihdeongelmia. Tällöin lapsi saattaa oppia jo hyvin nuorena

esimerkiksi väkivaltaisen kanssakäymisen, tai kotona turvattomuuden tunteen vuoksi sulkeutunut nuori purkaa tunteensa koulussa tappelemalla.

Haastateltavat eivät osanneet nimetä yhtä ”tärkeintä vaihetta”, jolloin poikkeavaan käytökseen pitäisi puuttua. Kaikki haastateltavat kuitenkin kokivat, että väkivaltaisen, poikkeavan tai rikollisen käytöksen voi huomata hyvin tarkasteltuna ja todella varhaisessa vaiheessa, ja heti näiden merkien ilmaannuttua, asiaan olisi syytä puuttua.

6.2 Nuorisoriikollisuus ja sen ennalta estäminen Salon alueella

Haastateltavien mukaan oli haastava nimetä tarkalleen, minkälaista väkivaltarikollisuutta Salon alueella esiintyy. Haastateltavat kertoivat kohtaavansa työssään hyvin paljon laidasta laitaan liikkuvaa väkivaltaa, mutta joitain samoja piirteitä on havaittavissa. Haastateltavat mainitsivat näihin kuuluvan esimerkiksi ryhmissä tehtävät teot, nöyryyttämiskulttuurin ja tekojen kuvaamisen. Jo aiemmin mainitun Aseman lapset Ry:n tiimipäällikön Heikki Turkan mukaan nuorille kaverit ovat todella merkittävässä roolissa, joten yksilön tarkastelun lisäksi olisi tärkeää kiinnittää huomiota myös rikosten tekijän kaveripiiriin (Turkka. MTV.fi).

Tilastokeskuksen mukaan yksi yleisimmistä alle 18-vuotiaiden tekemistä rikoksen tunnusmerkistön täyttävistä väkivallanteoista nimenomaan Salon alueella on perusmuotoinen pahoinpitely. Tilastokeskuksen mukaan perusmuotoisia pahoinpitelyitä tapahtui 2018–2022 Salon alueella 106 kappaletta. Myös lievä pahoinpitely nousi 68 kappaleeseen. Törkeämmät rikokset, esimerkiksi törkeä pahoinpitely tai surma, jäivät molemmat alle kymmeneen. (Tilastokeskus.fi).

Haastateltavien mukaan sosiaalityö pyrkii mahdollisuuksien mukaan tekemään esimerkiksi erilaisia kouluvierailuja ennalta estävällä teemalla. Haastateltavat painottivat myös sosiaalityöntekijöiden tarkoitusta puuttua pienempiinkin asioihin, ja haastateltavat kehottivat poliisia tekemään lastensuojeluilmoituksia matalalla kynnyksellä. Tällöin voidaan puuttua poikkeavaan käytökseen, vaikka se olisi vielä täyttänyt minkään rikoksen tunnusmerkistöä.

Yhteistyö poliisin kanssa esimerkiksi Ankkuri- ja Sointutiimien avulla koettiin haastateltavien puolelta yhdeksi merkityksellisimmistä seikoista, joilla sosiaalitoimi ja poliisi voivat yhdessä tehdä mahdollisimman hyvää ennalta estävää työtä. Tiimien avulla mahdollisimman varhainen moniammatillinen puuttuminen ja ajan kanssa tehtävä työ nostettiin erittäin tärkeäksi osaksi ennalta estävän työn kokonaisuutta.

6.3 Nykyinen viranomaisyhteistyö, ja toiveet jatkoon

Nykyisenä viranomaisyhteistyönä Salon alueella toimivat Ankkuri- ja Sointutiimi. Haastateltavat pitivät näitä tiimejä merkityksellään ja hyvin toimivina, ja tiimien toiminnasta ei missään tapauksessa saisi karsia resurssien riittämättömyyden vuoksi.

Haastateltavat toivoivat jatkossa mahdollisuutta matalan kynnyksen tutustumiselle yli viranomaisrajojen. Yhteiset tilat, matalan kynnyksen yhteydenottomahdollisuudet ja konkreettisempi yhteistyö esimerkiksi nuorten valvonnassa koettiin tärkeiksi. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että molemmin puolin pystyttäisiin erittäin matalalla kynnyksellä konsultoimaan toista viranomaista.

Konkreettisena asiana haastateltavat toivoivat uusia hankkeita, joiden tavoitteena olisi parantaa ennalta estävän työn toimivuutta, ja saada siihen lisäresursseja. Tästä hyvänä esimerkkinä mainittiin Turun ROKKI -projekti. Haastateltavat toivoivat myös, että eri viranomaiset voisivat nuorten kanssa käytävien tilanteiden jälkeen keskustella siitä, mitä tehtiin hyvin ja mitä huonosti, jotta toimintaa voidaan molempien tarkoitusperiä ajatellen kehittää. Haastateltavat halusivat myös muistuttaa, että konsultoinnit ja yhteydenotot aina nuoriin liittyvissä tilanteissa auttavat sosiaalityötä puuttamaan asioihin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Tulosten perusteella voidaan siis todeta, että tällä hetkellä sosiaalityöntekijät kokevat yhteistyön poliisin kanssa olevan ihan hyvällä mallilla. Paljon on kuitenkin tehtävää, jos haluttaisiin täydellisessä maailmassa saada kokonaan nuorten rikostentekijöiden toiminta loppumaan. On myös paljon asioita, joihin emme pysty vaikuttamaan, esimerkiksi resursseihin liittyen. Tärkeintä on kuitenkin muistaa molemminpuolisen matalan kynnyksen konsultaation tärkeys, sekä se, että kaikki toimijat tekevät parhaansa, parhaan mahdollisen tuloksen saavuttamiseksi.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Luvussa esitellään kiteytetysti haastatteluiden pohjalta tehtyjä johtopäätöksiä siitä, mistä nuorten väkivaltainen käytös johtuu nykypäivänä, miten sitä ennalta estetään Salon alueella, ja miten toimintaa saisi vielä parannettua. Luvussa vastataan kohta kohdalta myös opinnäytetyöni tutkimuskysymyksiin.

7.1 Mistä nuorten lisääntynyt väkivaltainen käytös johtuu nykypäivänä?

Yhteenvedona nuorten rikollisuuden lisääntymisestä nykypäivänä on vaikea tehdä tiivistystä. Niin haastattelut, kuin opinnäytetyön tietopohja tuovat esille, että yksilöillä on paljon erilaisia syitä ajau-

tua rikolliselle tielle. Yhtenä yhdistävänä tekijänä voidaan kuitenkin pitää poikkeamia. Sekä haastateltavat, että tietopohjan ammattilaiset nostivat esiin, että yleensä rikollisen toiminnan taustalla on jonkinlainen häiriö, esimerkiksi kasvatuksessa, kaverisuhteissa tai sosiaalisen median käytössä. Opinnäytetyön aineiston perusteella voi myös todeta, että persoonallisuus vaikuttaa jonkin verran häiriökäyttöön.

Erona nykypäivän ja menneisyyden välillä voidaan selkeimpänä pitää sosiaalista mediaa. Aineiston perusteella nykynuoriso viettää yhä enemmän aikaa sosiaalisessa mediassa, altistuvat jatkuville ärsykeille, eivätkä pääse purkamaan energiatasojaan fyysisenä toimintana. Tämä saattaa myöhemmin purkautua häiriökäytökseenä. Media tuo mukanaan myös nuorille sopimatonta materiaalia ja esimerkiksi näyttää jengikulttuurin ihannointia, joka osaltaan saavuttaa yhä nuorempaa ikäryhmää.

Aineiston perusteella lapsen poikkeavaan käyttöön tulisi puuttua heti. Jos on havaittavissa hyperaktiivisuutta, liiallista auktoriteettien kyseenalaistamista, jengikulttuurin ihannointia tai sopimattomien medioiden seuraamista, asiaan tulisi puuttua. Lapsen kanssa voi keskustella asiasta, ja saada lapsi ymmärtämään esimerkiksi sosiaalisen median vaaroista ja vääristymistä. Haastateltavien mukaan poikkeavaa käytöstä voi huomata jo hyvin nuorella iällä.

7.2 Minkälaista väkivaltarikollisuutta Salon alueella esiintyy?

Aineiston mukaan Salon alueella ilmenee lähtökohtaisesti paljon erilaista väkivaltarikollisuutta, ja yksittäisiä nimikkeitä eivät haastateltavat osanneet nimetä. Huomionarvoista kuitenkin on, että miltei kaikilla rikoksilla Salon alueella on joitakin yhteneväisiä piirteitä. Esimerkiksi yhdessä porukassa tehdyt teot, ja niiden kuvaaminen on nykypäivän nuorison tekemien rikosten yksi yhdistävä tekijä. Nykypäivänä yhä useampi nuori kantaa myös esimerkiksi pieniä puukkoja mukanaan, jolloin pienemmästäkin kahakasta saattaa seurata pahakin tilanne.

Haastateltavien mukaan Salon ennalta estävät toiminnot, Ankkuri- ja Sointutiimi, keskittyvät ennalta estävään työhön tutkien moniammatillisesti nuorten rikoksia ja puuttuvan niihin eri viranomaisten mahdollisuuksia hyödyntäen. Myös koulutsempparit, ja sosiaalityön sekä poliisin valistavat kouluvierailut toimivat ennalta estävästi Salon alueella.

7.3 Millaista yhteistyötä sosiaaliviranomaisilla ja poliisilla on tällä hetkellä Salon alueella?

Tällä hetkellä yhteistyö on pitkälti juuri edellä mainittujen Ankkuri- ja Sointutiimin toiminnan ylläpitämistä mahdollisimman laadukkaasti. Jonkin verran haastateltavat myös kertoivat olleensa yhteydessä konsultointimielessä poliiseihin, sekä päinvastoin. Yhteyttä pidettiin siis yhteisten keikkojen

osalta. Sosiaalityöntekijät kokivat tärkeäksi myös poliisin tekemien lastensuojeluilmoitusten korostamisen.

Sosiaalityöntekijät toivoivat kuitenkin vielä parempaa yhteistyötä matalammalla kynnyksellä. Haastateltavat toivoivat toimimista samoissa tiloissa, jotta konsultointimahdollisuuksia saisi vielä enemmän parannettua. Haastateltavista olisi myös tärkeää, ettei nuoriin liittyvistä toiminnoista karsittaisi, ja Ankkuri- ja Sointutiimi saisivat toimia ilman resurssipulaa nuorten auttamiseksi.

8 POHDINTA

Tässä luvussa opinnäytetyötä käsitellään prosessina, kuinka siinä on onnistuttu, ja missä olisi parantamisen varaa. Luvussa käsitellään myös tutkimuksen luotettavuutta muutamalta eri näkökannalta.

8.1 Pohdintaa opinnäytetyöstä

Opinnäytetyö projektina oli opettavainen toteuttaa. Aihe oli itselle mielenkiintoinen, jonka vuoksi aiheeseen liittyvän kirjallisuuden lukeminen oli helppoa, ja haastatteluiden läpikäyminen ja purkamisen suhteellisen vaivatonta. Pidän myös kirjoittamisesta, jonka vuoksi mielekkään aiheen kanssa tekstiä syntyi suhteellisen helposti.

Olen tyytyväinen siitä, että keksin itselleni mielekkään aiheen. Opinnäytetyö oli kuitenkin laaja kokonaisuus, ja vaati ponnistelua ja aikaa. Aiheesta, joka ei olisi itseäni kiinnostanut, olisi ollut todella vaikea saada tällaista määrää tekstiä.

Löysin myös hyvän määrän aineistoa teoriapohjalleni. Muutenkin oli ihan mukava huomata, että lapsen ja nuoren tunne-elämästä on kirjoitettu ja kirjoitetaan paljon. Aiempia tutkimuksiakin oli jonkin verran. On mielestäni todella hyvä, että aihetta tutkitaan ja siitä kirjoitetaan, koska nuoriin liittyviin ongelmiin tai niiden taustasyihin ei mielestäni voi antaa liikaa huomiota.

8.2 Työn onnistuminen

Mielestäni onnistuin työssäni tuomaan hyvin haastateltavien näkemykset esille, ja sain koottua ne pääpiirteiltään tekstiksi. Puhutun tekstin kokoaminen järkeväksi kokonaisuudeksi ei aina ole helppoa, kun keskustellessa helposti hypitään aiheesta toiseen, ja saatetaan myöhemmin palata johonkin jo alussa käsiteltyyn. Omalle kohdalle osui kuitenkin onneksi selkeitä ja määrätietoisia ammattilaisia haastateltaviksi, joka osaltaan helpotti suuresti asioiden jäsentämistä. Koin myös tärkeäksi

kirjoittaa muistiinpanot valmiiksi tekstiksi heti haastattelun jälkeen, jotta mitään ei jäänyt pelkästään muistin varaan.

Haastatteluiden tulokset linkittyivät myös hyvin teoriaosuudessa käsiteltyihin lapsen tunne-elämään liittyviin asioihin. Huomasin opinnäytetyötä läpi lukiessani, että haastateltavien puheesta sai hyvin paljon täysin vastaavia asioita, kuin löysin kirjallisesta materiaalistakin. Tämä myös loi itselleni kuvan, että haastateltavat todella olivat tilanteen tasalla, ja toimivat ammattitaitoisesti.

Eniten haasteita oli haastateltavien löytämisessä. Monilta sain vastaukseksi, etteivät koe omavansa riittävästi näkökulmaa juuri väkivaltaisten nuorten kanssa toimimisesta. Sain kuitenkin loppujen lopuksi hyvän haastatteluporukan kasaan muutamien ylimääräisten vaiheiden kautta. Vaikka joutui näkemään vähän enemmän vaivaa, lopputulos palkitsi.

Koin myös paikoitellen valitsemani aiheen haasteelliseksi. Vaikka tiedostin aiheen olevan todella tärkeä ja tarpeellinen, jossain kohtaa tuntui, etten saa riittävästi ”tulosta” aikaiseksi. Pelkäsin, että haastattelut jäävät pintaliitoisiksi, enkä saa konkreettisia ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi. Haastateltavat saivat kuitenkin hyvin kiinni ajatuksistani, ja koen, että pääsimme keskusteluissa tärkeiden asioiden äärelle. Oli kuitenkin mielenkiintoista huomata, että yhteistyöhön oltiin pääasiassa tyytyväisiä, mutta ongelmakohtiakin löydettiin. Ongelmakohtille ratkaisuja joutui kuitenkin jonkun verran kaivelemaan.

8.3 Tutkimuksen luotettavuus

Kvalitatiivista tutkimusmenetelmää valitessa tiedostin, ettei kyse välttämättä ole niinkään tilastoiduista faktoista, vaan yksilön mielipiteestä ja omista kokemuksista. Tämän vuoksi valitsin haastateltavikseni varmoja asiantuntijoita, joilla on kokemusta nimenomaan nuorten kanssa työskentelystä ja mahdollisesti myös poliisin ennalta estävästä toiminnasta. Koska haastattelin ammattilaisia, voidaan heidän sanomaansa pitää melko luotettavana. Huomioitavaa kuitenkin on, että jopa ammattilaisten omat kokemukset saattavat osaltaan vaikuttaa heidän mielipiteisiinsä.

Haastattelua toteuttaessa jokaista haastateltavaa kohdeltiin samalla tavalla. Kaikki tutkimukseen liittyvä tieto käsiteltiin luottamuksellisesti, ja aineisto poistettiin käytön jälkeen. Haastateltavilta ei kysytty muita yksilöiviä tietoja kuin ammatti, jotta saatiin kuva siitä, miksi olen valinnut juuri heidät haastateltavikseni. Näin haastateltavia ei ole tarkasti tunnistettavissa kyselyaineiston joukosta.

Valitsin kolme haastateltavaa, jotta saisin hyvän kuvan heidän ajatuksistaan aiheeseen liittyen. Samankaltaisuutta oli, mutta jokaisella haastateltavalla oli jokin näkökulma, joka painottui vastauksissa herkästi. Valitsemalla useamman haastateltavan, olisin voinut saada enemmän ideoita, sekä varmuutta joihinkin vastauksiin. Vastaukset näillä 3 haastateltavalla olivat kuitenkin mielestäni niin

laadukkaita, sekä osittain päällekkäisiä, joten totesin, että sain näiltä kolmelta riittävän materiaalin tutkimukseni suorittamiseksi.

Kaikki tietopohja opinnäytetyöhöni liittyen oli saatavissa julkisista lähteistä. Tutkimuksessani ei käsitelty henkilötietoja eikä salassa pidettäviä tietoja. Kirjoitin haastateltavilta saamani materiaalin ylös, ja suojasin materiaalin salasanalla. Poistin aineiston heti, kun tutkimus oli valmis.

LÄHTEET

Ahtijainen, Elina & Airaksinen, Hanne & Hirvonen, Anna (2009): *Teemahaastattelu kokemusten tutkimisessa, esimerkkinä naisten kokemuksia kohdunkaulasyövän solumuutoksista*. Metropolia Ammattikorkeakoulu: Opinnäytetyö.

Ankkuritoiminta.fi. Luettavissa: <https://ankkuritoiminta.fi/etusivu>. Luettu: 23.1.2024.

Anttila, Petra (2020): *Espoon 15–17-vuotiaiden huumausaine- ja ryöstörikkokset: kriminologinen näkökulma ennalta ehkäisyyn*. Poliisiammattikorkeakoulu: Opinnäytetyö.

Aro, Tuija & Laakso, Marja-Leena (toim.), (2011): *Taaperosta taitavaksi toimijaksi, itsesäätelytaitojen kehitys ja tukeminen*. Porvoo: Bookwell Oy.

Hallintolaki 434/2003. Luettavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434#O1L2P10>. Luettu 18.10.2023.

Holmberg, Ronnie (2022): *Poliisin ja lastensuojelun välisen yhteistyön kehittäminen Espoossa*. Poliisiammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

Hurula, Virpi (2021): *Sosiaalisen pääoman vaikutukset alaikäisten rikoksentekijöiden palveluilla*. Tampereen yliopisto: Kandidaatintutkielma.

Ikonen, Antti (2019): *"Kop, kop, hei, meil oli tällänen keikka" Poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyö*. Poliisiammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

Keikkala, Viivi (2018): *Kouluväkivaltatilanteiden selvittämisen toimintamallit yläkoulussa*. Poliisiammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

Keltikangas-Järvinen, Liisa (2010): *Sosialisuus ja sosiaaliset taidot*. Helsinki: WSOY.

Korkeimman oikeuden ratkaisu KKO: 2022:80. Luettavissa: <https://finlex.fi/fi/oikeus/kko/kko/2022/20220080>. Luettu 18.10.2023.

Korkeimman oikeuden ratkaisu KKO: 2019:29. Luettavissa: <https://finlex.fi/fi/oikeus/kko/kko/2019/20190029>. Luettu 18.10.2023.

Loponen, Anu (2020): *Ankkuritoiminta Salossa – Moniviranomaisyhteistyötä parhaimmillaan*. Poliisiammattikorkeakoulu: Opinnäytetyö.

Minilex.fi. Luettavissa: <https://www.minilex.fi/t/henkeen-ja-terveyteen-kohdistustuvat-rikkokset>. Luettu: 12.1.2024.

Mtvuutiset.fi. *Nuorten väkivaltarikokset räjähtivät valtavaan kasvuun, jopa 10-vuotiaat ryöstävät – syitä pahaan oloon on koronasta kaveripiiriin: ”elämä vie rikolliseen suuntaa”*. Luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/nuorten-vakivaltarikokset-rajahativat-valtavaan-kasvuun-jopa-10-vuotiaat-ryostavat-syita-pahaan-oloon-on-koronasta-kaveripiiriin-elama-vie-rikolliseen-suuntaan/8577906#gs.2m6f1g>. Luettu: 14.9.2023.

Opetushallitus.fi: *Väkivallan yleisyys lasten ja nuorten kokemana*. Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/vakivallan-yleisyys-lasten-ja-nuorten-kokemana>. Luettu 28.1.2024.

Pulli, Senni (2023): *Sosiaalityöntekijöiden näkemyksiä poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyöstä kiireellisissä lastensuojelun asiakastilanteissa Länsi-Uudellamaalla*. Poliisiammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

Rikoksantorjunta.fi. Rikosten ehkäisy. Luettavissa: <https://rikoksantorjunta.fi/rikosten-ehkaisy>. Luettu: 16.11.2023.

Rikoslaki (1889/39). Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001#L21>. Luettu: 18.10.2023.

Salo.fi. Luettavissa: <https://salo.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/organisaatio/tietoa-salosta/>. Luettu 20.12.2023

Salokoski, Tarja & Mustonen, Anu (2007): *Median vaikutukset lapsiin ja nuoriin – katsaus tutkimuksiin sekä kansainvälisiin mediakasvatuksen ja -sääntelyn käytäntöihin*. Helsinki: Mediakasvatusseura ry.

Sandström Sanna, Keiski-Turunen Annika, Hassila Lea, Aunola Eija & Alahuhta Maija (2018): *Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisten kuvaamana*. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut.

Sinkkonen, Jari & Kalland, Mirjam (toim.), (2011): *Varhaislapsuuden tunnesiteet ja niiden suojeleminen*. Helsinki: WSOYpro

Someron paikallislehti nro 8. Sauli Kaipaisen artikkeli *Somerolta riittää huolta sekä hyvää* (s.7), julkaistu 30.1.2024. Luettu: 30.1.2024.

Stepanov, Aleksandr (2017): *Vaikuttavuustutkimus Hämeenlinnan moniammatillisen Ankkuri-tiimin intervention vaikutuksesta 15–17-vuotiaiden nuorten rikoskäyttäytymiseen*. Poliisiammattikorkeakoulu, opinnäytetyö.

Tilastokeskus.fi. Luettavissa: <https://stat.fi/tup/tilastotietokannat/index.html>. Luettu: 11.06.2023.

Torvela, Toni (2021): *Väkivaltaisten videopelien vaikutus lapsen ja nuoren kasvuun*. Oulun Yliopisto, LuK -tutkielma.

Yle.fi: *Kadulla on tyttöjä, jotka oireilevat väkivallalla ja keräävät itselleen nimeä: asiantuntijat kertovat, miksi olemme nyt vedenjakajalla*. Luettavissa: <https://yle.fi/a/74-20005254> . Luettu: 23.11.2023.

Henkilölähteet:

Haastattelu 1: 15.12.2023

Haastattelu 2: 26.12.2023

Haastattelu 3: 11.1.2024

LIITE 1

Haastatteluiden keskusteluteemat

1. Nuorten lisääntynyt väkivaltainen käytös nykypäivänä, syitä

2. Lapsuuden kehityksen, kasvatuksen, ystäväpiirin, nykytekniologian vaikutus aggressiiviseen käytökseen

- Mikä on useimmiten rikollisuuden syynä alle 18-vuotiailla, sosiaalityön näkökulmasta?

- Koetteko kasvatuksella vai kaveripiirillä olevan enemmän vaikutusta, vai riippuuko tilanteesta? Kuvaile, millä tavalla vaikuttaa.

- Mikä mielestänne on muuttunut, esim. viimeisen 10 vuoden aikana, lasten käytöksen, kasvatuksen ym. piirissä? Mikä näistä mielestänne eniten vaikuttaa rikostilastojen nousuun?

3. Salon alueen nuorten tekemien rikosten ennalta estävät toimet sosiaalityön näkökulmasta

- Millaisia käytännön toimia on jo tehty rikosten ennalta ehkäisemiseksi?

- Millaisia toimia on suunnitteilla?

- Mitä toimia sosiaalityöntekijät toivoisivat poliisilta rikosten ennaltaehkäisemiseen liittyen?

4. Sosiaalityöntekijöiden toiveet toisille viranomaisille, etenkin poliisille, ja muille nuorten kanssa työskenteleviltä tahoilta nuorten tekemien väkivaltarikosten ennaltaehkäisemiseksi

- Millaisia käytännön toimia toivotte poliisilta, jotka saapuvat esimerkiksi rikospaikalle, jossa tekijä on alle 18-vuotias?

- Miten toivotte poliisin ottavan sosiaalityön tavoitteet huomioon vastaavilla rikospaikoilla?

LIITE 2

Haastateltavien kirje

Hei,

Ja kiitos haastatteluun suostumisesta. Teen siis poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyötä aiheesta: Poliisin ja sosiaalityön yhteistoiminta väkivaltarikosten ennaltaehkäisyssä - 15–17-vuotiaiden tekemät väkivaltarikokset Salon alueella.

Tutkimus toteutetaan teemahaastatteluna, johon saatte tämän viestin ohessa aiheet, joista keskustellaan. Haastattelussa ei ole siis tarkkoja haastattelukysymyksiä, vaan teemoja, joista toivon, että saamme hyvää keskustelua aikaiseksi. Laitan ne etukäteen, jotta voitte jo valmiiksi vähän pureskella ja katsoa niitä läpi.

Henkilötietojanne ei jaeta eteenpäin, eli tutkimuksen tulokset julkaistaan anonymiminä. Käsittelemme opinnäytetyössä teitä vain tittelien avulla, eikä yksityiskohtaisia henkilötietoja paljasteta. Jos koette tarpeelliseksi, niin huolehditaan myös vastaukset niin, ettei niistä ole yksilöitävissä henkilöllisyyttä.

Haastattelut voidaan suorittaa henkilökohtaisesti erikseen sovituspaikassa, tai esimerkiksi Teamsin välityksellä. Haastatteluun tulisi varata aikaa noin tunti. Haastattelu-aika riippuu paljon haastateltavasta, muttei missään tapauksessa kestä yli kahta tuntia.

Mikäli teille tulee kysyttävää ennen haastattelua, olettehan rohkeasti yhteydessä allekirjoittaneeseen puhelinnumeroon [REDACTED]

Alisa Moisander